

Udomiteljstvo u RH

Bosotin, Iva

Master's thesis / Specijalistički diplomski stručni

2024

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **Šibenik University of Applied Sciences / Veleučilište u Šibeniku**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:143:028089>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2025-02-22**

Repository / Repozitorij:

[VUS REPOSITORY - Repozitorij završnih radova Veleučilišta u Šibeniku](#)

VELEUČILIŠTE U ŠIBENIKU
ODJEL UPRAVNI STUDIJ
STRUČNI DIPLOMSKI STUDIJ

Iva Bosotin

UDOMITELJSTVO U RH

Diplomski rad

Šibenik, 2024.

VELEUČILIŠTE U ŠIBENIKU
ODJEL UPRAVNI STUDIJ
STRUČNI DIPLOMSKI STUDIJ

UDOMITELJSTVO U RH

Diplomski rad

Kolegij: Obiteljsko pravo s matičarstvom

Mentorica: Vesna Jurin Bakotić, univ. spec. iur., v. pred.

Studentica: Iva Bosotin

Matični broj studenta: 1219044838

Šibenik, lipanj 2024.

IZJAVA O AKADEMSKOJ ČESTITOSTI

Ja, **Iva Bosotin**, studentica Veleučilišta u Šibeniku, JMBG **1219044838** izjavljujem pod materijalnom i kaznenom odgovornošću i svojim potpisom potvrđujem da je moj završni rad na stručnom diplomskom studiju pod naslovom: „**Udomiteljstvo u RH**“ isključivo rezultat mog vlastitog rada koji se temelji na mojim istraživanjima i oslanja se na objavljenu literaturu, a što pokazuju korištene bilješke i bibliografija.

Izjavljujem da nijedan dio rada nije napisan na nedozvoljen način, odnosno da je prepisan iz necitiranog rada, te da nijedan dio rada ne krši bilo čija autorska prava.

Izjavljujem, također, da nijedan dio rada nije iskorišten za bilo koji drugi rad u bilo kojoj drugoj visokoškolskoj, znanstvenoj ili obrazovnoj ustanovi.

U Šibeniku, 13. lipnja 2024.

Student: Iva Bosotin

Bosotin I

TEMELJNA DOKUMENTACIJSKA KARTICA

Veleučilište u Šibeniku

Diplomski rad

Upravni studij

Stručni diplomski studij upravni studij

UDOMITELJSTVO U RH

IVA BOSOTIN

Zadarska 24a, 222 11 Vodice, bosotin.iva@gmail.com

Sažetak rada

Udomiteljstvo, kao oblik pružanja socijalne usluge smještaja, predstavlja značajan segment socijalne skrbi u Republici Hrvatskoj. Zakonom je regulirano kako bi se osigurali uvjeti i načini njegovog obavljanja, prava i obveze svih sudionika, te podrška udomiteljima i korisnicima. Svrha udomiteljstva je pružiti korisniku skrb i potporu u poticajnom obiteljskom okruženju, prema individualnom planu razvoja. Ovim radom analiziraju se vrste udomiteljstva, istražuju se uvjeti za obavljanje udomiteljstva, potrebne kvalifikacije, stambeni uvjeti i moguće zapreke. Prava i obveze Zavoda za socijalni rad, udomitelja i korisnika također su analizirani, uključujući nagrade i priznanja udomiteljima, te uvjeti prestanka udomiteljstva. Identificirani su glavni problemi u praksi udomiteljstva, te predložena rješenja za unapređenje ove socijalne usluge.

(46 stranica / 7 slika / 0 tablica/ 17 literaturnih navoda / jezik izvornika: hrvatski)

Rad je pohranjen u: digitalnom repozitoriju Knjižnice Veleučilišta u Šibeniku

Ključne riječi: udomiteljstvo, socijalna skrb, udomiteljska obitelj, proces udomiteljstva, deinstitutionalizacija

Mentorica: Vesna Jurin Bakotić, univ. spec. iur., v. pred.

Rad je prihvaćen za obranu dana:

BASIC DOCUMENTATION CARD

Šibenik University of Applied Sciences

Master Thesis

Department of Administrative study

Professional Graduate Studies of Administrative study

FOSTER CARE IN THE REPUBLIC OF CROATIA

IVA BOSOTIN

Zadarska 24a, 222 11 Vodice, bosotin.iva@gmail.com

Abstract

Foster care, as a form of providing social accommodation services, represents a significant segment of social care in the Republic of Croatia. It is regulated by law to ensure conditions and methods of its implementation, the rights and obligations of all participants, and support for both foster caregivers and recipients. The purpose of foster care is to provide the recipient with care and support in a nurturing family environment, according to an individual development plan. This work analyzes the types of foster care, explores the conditions for conducting foster care, necessary qualifications, housing conditions, and possible obstacles. The rights and obligations of the Social Welfare Center, foster caregivers, and recipients are also analyzed, including rewards and recognitions for foster caregivers, as well as conditions for the termination of foster care. The main problems in foster care practice are identified, and solutions for improving this social service are proposed.

(46 pages / 7 figures / 0 tables/ 17 references / original in Croatian language)

Thesis deposited in Šibenik University of Applied Sciences Library digital repository

Keywords: foster care, social welfare, foster family, fostering process, deinstitutionalization

Supervisor: Vesna Jurin Bakotić, univ. spec. iur., v. pred.

Paper accepted:

SADRŽAJ

Sadržaj

1. UVOD.....	1
2. UDOMITELJSTVO – POJAM I SVRHA UDOMITELJSTVA	3
2.1. ZAKONSKA REGULATIVA UDOMITELJSTVA U REPUBLICI HRVATSKOJ	4
2.2. OBITELJ – POJAM.....	5
2.3. VRSTE UDOMITELJSTVA	6
2.3.1. TRADICIONALNO UDOMITELJSTVO	6
2.3.2. UDOMITELJSTVO KAO ZANIMANJE	6
2.3.3. SRODNIČKO UDOMITELJSTVO	8
3. UVJETI ZA OBAVLJANJE UDOMITELJSTVA.....	9
3.1. ZAPREKE ZA OBAVLJANJE UDOMITELJSTVA.....	10
4. PROCES UDOMITELJSTVA	11
4.1. OSPOSOBLJAVANJE I DODATNO USAVRŠAVANJE UDOMITELJA	15
4.2. STAMBENI UVJETI ZA UDOMITELJSTVO	15
4.2.1. ZAJEDNIČKI STAMBENI UVJETI.....	16
4.2.2. POSEBNI STAMBENI UVJETI ZA DJECU	17
4.2.3. POSEBNI STAMBENI UVJETI ZA ODRASLE OSOBE	18
4.2.4. POSEBNI STAMBENI UVJETI ZA DJECU I ODRASLE OSOBE-ŽRTVE OBITELJSKOG NASILJA.....	18
4.3. POSTUPAK ZA DONOŠENJA RJEŠENJA O DOZVOLI ZA OBAVLJANJE UDOMITELJSTVA	19
4.3.1. REGISTAR UDOMITELJA.....	19
4.4. SMJEŠTAJ KORISNIKA.....	21
4.4.1. REGISTAR SMJEŠTENIH KORISNIKA	22

4.4.2.	SMJEŠTAJ DJECE U UDOMITELJSKU OBITELJ	23
4.4.3.	SMJEŠTAJ ODRASLIH OSOBA U UDOMITELJSKU OBITELJ.....	24
4.5.	OPSKRBNINA I NAKNADA ZA RAD UDOMITELJA	25
4.5.1.	OPSKRBNINA ZA POTREBE KORISNIKA	25
4.5.2.	NAKNADA ZA RAD UDOMITELJA	27
4.6.	OBRAZAC ZA IZVJEŠTAVANJE ZA DIJETE I ZA ODRASLU OSOBU.....	29
5.	PRAVA I OBVEZE ZAVODA ZA SOCIJALNI RAD, UDOMITELJA I KORISNIKA UDOMITELJSTVA	32
5.1.	OBVEZE ZAVODA ZA SOCIALNI RAD.....	32
5.2.	PRAVA I OBVEZE UDOMITELJA	33
5.3.	PRAVA I OBVEZE KORISNIKA UDOMITELJSTVA	35
6.	NAGRADE I PRIZNANJA	36
7.	PRESTANAK UDOMITELJSTVA	38
8.	PROBLEMI UDOMITELJSTVA U RH	38
9.	PRIJEDLOZI ZA UNAPRJEĐENJE UDOMITELJSTVA	43
10.	ZAKLJUČAK	44
	LITERATURA.....	45
	PRILOZI.....	46

1. UVOD

Udomiteljstvo, kao oblik pružanja socijalne usluge smještaja, predstavlja značajan segment socijalne skrbi u Republici Hrvatskoj. Zakonom je regulirano kako bi se osigurali uvjeti i načini njegovog obavljanja, prava i obveze svih sudionika, te osigurala podrška udomiteljima i korisnicima. Svrha udomiteljstva je pružiti korisniku skrb i potporu u poticajnom i pozitivnom obiteljskom okruženju, prema individualnom planu razvoja. Ovaj oblik skrbi provodi se sukladno temeljnim načelima socijalne skrbi, uključujući najbolji interes korisnika, ravnopravnost u obiteljskom okruženju, održivost socijalnih veza, uključenost korisnika te zabranu diskriminacije.

Unatoč zakonskoj regulativi, praksa udomiteljstva suočava se s brojnim izazovima i nedostacima. Stoga je važno istražiti različite aspekte udomiteljstva kako bi se identificirali problemi i pronašli odgovarajući pristupi njihovom rješavanju.

Tema ovog diplomskog rada je udomiteljstvo u Republici Hrvatskoj s ciljem analize različitih vrsta udomiteljstva, uvjeta za obavljanje ove djelatnosti, procesa udomiteljstva te prava i obveza svih sudionika.

Prvo, definirat će se vrste udomiteljstva kao što su tradicionalno udomiteljstvo, udomiteljstvo kao zanimanje (standardno i specijalizirano), te srodničko udomiteljstvo. Zatim će se istražiti uvjeti za obavljanje udomiteljstva, uključujući i zapreke koje se mogu pojaviti.

Proces udomiteljstva bit će detaljno analiziran, uključujući osposobljavanje i dodatno usavršavanje udomitelja, stambene uvjete, postupak donošenja rješenja te smještaj korisnika, kako djece tako i odraslih osoba. Posebna pažnja bit će posvećena i opskrbnini i naknadi za rad udomitelja, te obrascu za izvještavanje.

Dalje, raspravljat će se o pravima i obvezama Zavoda za socijalni rad, udomitelja i korisnika udomiteljstva, nagradama i priznanjima udomiteljima te prestanku udomiteljstva.

Na kraju, identificirat će se i analizirati glavni problemi s kojima se suočava udomiteljstvo u Republici Hrvatskoj te će se predložiti moguća rješenja za unapređenje ove važne socijalne usluge.

Razlog odabira ove teme leži u važnosti pružanja podrške i skrbi najranjivijim članovima društva te u potrebi za poboljšanjem kvalitete života korisnika udomiteljstva. Kroz ovaj rad, nadam se pridonijeti boljem razumijevanju i unapređenju prakse udomiteljstva u Republici

Hrvatskoj. Metode istraživanja uključivat će analizu relevantne zakonske regulative, te prikupljanje podataka iz relevantnih izvora.

2. UDOMITELJSTVO – POJAM I SVRHA UDOMITELJSTVA

Udomiteljstvo se zakonom uređuje kao oblik pružanja socijalne usluge smještaja. Uključuje uvjete i načine obavljanja udomiteljstva, kao i prava i obveze korisnika, udomitelja, centra za socijalnu skrb te drugih pravnih osoba koji sudjeluju u podršci udomiteljstvu.

Svrha udomiteljstva je pružiti korisniku skrb i potporu u poticajnom i pozitivnom obiteljskom okruženju, u skladu s njegovim individualnim planom razvoja.

Udomiteljstvo u Republici Hrvatskoj provodi se u skladu s temeljnim načelima socijalne skrbi, uključujući načelo najboljeg interesa korisnika, ravnopravnosti u obiteljskom okruženju, održivosti socijalnih veza, uključenosti korisnika te zabrane diskriminacije.

Hrvatski zavod za socijalni rad (dalje u tekstu: Zavod) vodi računa o nerazdvajanju braće i sestara te o potrebama korisnika, preferirajući odabir udomitelja iz kruga srodnika ili bliskih osoba u korisnikovom mjestu prebivališta, kada je to moguće i u najboljem interesu korisnika. Korisnik postaje ravnopravni član udomiteljske obitelji prilikom smještaja. Priznaje se pravo korisnika na smještaj u udomiteljsku obitelj u njegovu mjestu prebivališta radi očuvanja obiteljskih i socijalnih veza, osim ako to nije suprotno korisnikovim interesima ili nema dostupnih udomiteljskih obitelji na tom području. Korisnik aktivno sudjeluje u zadovoljavanju vlastitih potreba uz podršku međusobno povezanih pružatelja usluga u lokalnoj zajednici. Diskriminacija korisnika u udomiteljskoj obitelji je strogo zabranjena, kako izravno tako i neizravno.¹

Udomiteljstvo je oblik socijalne usluge koji uključuje pružanje smještaja djetetu ili odrasloj osobi. Ovu uslugu pruža udomitelj sa svojom obitelji ili udomitelj koji živi sam, u skladu s uvjetima propisanim Zakonom o udomiteljstvu.

Udomitelji udomljavanjem ne stvaraju obiteljskopravne veze s djetetom, već obavljaju svojevrsnu djelatnost, a kad je riječ o udomiteljstvu djece, pružaju svakodnevnu skrb djetetu.

Zakon o udomiteljstvu definira „udomiteljsku obitelj“ kao zajednicu „koju čine udomitelj, njegov bračni ili izvanbračni drug, djeca i drugi srodnici s kojima udomitelj živi u zajedničkom kućanstvu“, a iz udomiteljske obitelji je izostavio životno partnerstvo. Ustavni je sud u svojoj odluci iz 2019. godine zaključio kako su sudovi i druga nadležna tijela koja primjenjuju Zakon o udomiteljstvu dužna ga „tumačiti i primjenjivati na način koji će svim

¹ Čl 1.-8. Zakon o udomiteljstvu (Narodne novine, br. 115/18, 18/22); u nastavku ZoU.

osobama pod jednakim uvjetima omogućiti sudjelovanje u javnoj usluzi udomljavanja, dakle neovisno o tome živi li potencijalni udomitelj u životnom ili neformalnom životnom partnerstvu.²

2.1. ZAKONSKA REGULATIVA UDOMITELJSTVA U REPUBLICI HRVATSKOJ

U Republici Hrvatskoj udomiteljstvo je regulirano s nizom zakona i podzakonskih akata, a Zakon o udomiteljstvu³ je temeljni pravni okvir za udomiteljstvo u Republici Hrvatskoj, koji definira uvjete i postupke za stjecanje statusa udomitelja, njihove prava i obveze, te nadležnosti relevantnih institucija, te isti definira različite vrste udomiteljstva.

Nadalje Zakon o socijalnoj skrbi⁴ regulira širok spektar socijalnih usluga, uključujući udomiteljstvo, postavljajući opće standarde za pružanje socijalnih usluga i zaštitu prava korisnika, osobito djece. Ovaj zakon pruža okvir za podršku i zaštitu socijalno ugroženih osoba, uključujući financijsku pomoć i nadzor usluga.

Pravilnik o stambenim uvjetima za obavljanje udomiteljstva⁵ uređuje minimalne stambene uvjete koje mora ispunjavati udomiteljska obitelj, osiguravajući da korisnici imaju sigurno i prikladno okruženje za život, Pravilnik o načinu i postupku obiteljske procjene za obavljanje udomiteljstva⁶ definira način i postupak procjene kandidata za udomitelje i njihovih obitelji, uključujući intervjuje, psihološke testove i kućne posjete, kako bi se osigurala njihova sposobnost za pružanje adekvatne skrbi, Pravilnik o načinu i trajanju osposobljavanja i dodatnog usavršavanja udomitelja⁷ uređuje trajanje i metode osnovnog i dodatnog osposobljavanja udomitelja, kako bi se osposobili za suočavanje s raznim izazovima u skrbi za korisnike, Pravilnik o sadržaju i načinu vođenja Registra udomitelja i registra smještenih korisnika te sadržaju obrasca za izvještavanje⁸ propisuje način vođenja Registra udomitelja, uključujući prikupljanje i upravljanje podacima o udomiteljima, njihovim obiteljima, dozvolama za udomiteljstvo i drugim relevantnim informacijama, ključnim za praćenje i

² Hrabar Dubavka, et al., *Obiteljsko pravo*, Zagreb, rujan 2021., str. 354.

³ ZoU.

⁴ Zakon o socijalnoj skrbi (Narodne Novine br. 18/22, 46/22, 119/22, 71/23, 156/23); u nastavku ZSC.

⁵ Pravilnik o stambenim uvjetima za obavljanje udomiteljstva (Narodne novine, br. 46/19); u nastavku Pravilnik o stambenim uvjetima.

⁶ Pravilnik o načinu i postupku obiteljske procjene za obavljanje udomiteljstva (Narodne novine, br. 46/19); u nastavku Pravilnik o načinu i postupku obiteljske procjene.

⁷ Pravilnik o načinu i trajanju osposobljavanja i dodatnog usavršavanja udomitelja (Narodne novine, br. 63/19); u nastavku Pravilnik o načinu i trajanju osposobljavanja.

⁸ Pravilnik o sadržaju i načinu vođenja Registra udomitelja i registra smještenih korisnika te sadržaju obrasca za izvještavanje (Narodne Novine br. 69/2019); u nastavku Pravilnik o sadržaju i načinu vođenja Registra.

podršku udomitelja. Pravilnikom o dodjeli nagrade udomiteljima⁹ uređuje se način raspisivanja javnog poziva, postupak predlaganja kandidata, kriteriji za dodjelu nagrada, izgled povelje, iznos sredstava za dodjelu nagrada u novcu, te sastav Povjerenstva za dodjelu nagrade.

U nekim zakonima i podzakonskim propisima upotrebljava se naziv „centar za socijalnu skrb“, treba naglasiti da stupanjem na snagu novog Zakona o socijalnoj skrbi, osniva se „Hrvatski zavod za socijalni rad“ te preuzima poslove centra.¹⁰

2.2. OBITELJ – POJAM

Obitelj je temeljna društvena zajednica. U njoj se zadovoljavaju različite potrebe pojedinca koje su obilježene uzajamnim osjećajima, intimnošću, privatnošću, trajnošću. Bliskost članova obitelji je njezina temeljna odrednica, a međusobna privrženost njezino je trajno obilježje. Želja za pripadnošću obitelji u naravi je čovjeka i njegova temeljna potreba. Čovjek je društveno biće, ali i biće osjećaja. Rađanjem u obitelji i ostvarenjem raznolikih sadržaja obiteljskog života dijete i odrastao čovjek osiguravaju sigurnost na emocionalnom planu, ispunjenje iskonske želje za pripadanjem i dijeljenjem te obrazac podizanja potomstva. Obitelj nudi najbolje okruženje za rast i razvoj djeteta, ali i ispunjenje viševrsnih sadržaja koji čine intiman, skrovit život odrasle osobe. Ona postoji od prvih početaka ljudske civilizacije, mijenjala se u svojim oblicima i ulogama pojedinih članova, ali osigurala je napredak čovječanstva njegujući uzajamne odnose ljubavi i poštovanja.

Konvencija o pravima djeteta kao najvažniji međunarodni dokument za zaštitu djece u Preambuli ističe obitelj kao temeljnu društvenu skupinu i prirodno okruženje za odrastanje i dobrobit svih njezinih članova, a posebice djece, te navodi važnost djetetova rasta u obiteljskom okruženju kako bi potpuno i skladno razvilo svoju osobnost.¹¹

⁹ Pravilnik o dodjeli nagrade udomiteljima (Narodne novine, br. 46/19); u nastavku Pravilnik o dodjeli nagrade.

¹⁰ ZSC.

¹¹ Op. cit., D. Hrabar, et al., str. 3-4.

2.3. VRSTE UDOMITELJSTVA

Udomiteljstvo se obavlja kao:

1. tradicionalno udomiteljstvo
2. udomiteljstvo kao zanimanje i
3. srodničko udomiteljstvo.

Udomiteljstvo kao zanimanje obavlja se kao:

1. standardno udomiteljstvo i
2. specijalizirano udomiteljstvo za djecu.¹²

2.3.1. TRADICIONALNO UDOMITELJSTVO

U tradicionalnom udomiteljstvu, udomitelj koji ispunjava određene opće uvjete pruža smještaj djetetu ili odrasloj osobi u skladu sa Zakonom o socijalnoj skrbi.

Udomitelj ima pravo na opskrbninu, koja je namijenjena pokrivanju životnih troškova korisnika, te pravo na naknadu za svoj rad, koja se odnosi na pružanje skrbi i uloženi trud u zbrinjavanju korisnika.¹³

2.3.2. UDOMITELJSTVO KAO ZANIMANJE

Udomiteljstvo kao zanimanje obavlja se kao standardno udomiteljstvo i specijalizirano udomiteljstvo za djecu.¹⁴

2.3.2.1. STANDARDNO UDOMITELJSTVO

Standardno udomiteljstvo kao zanimanje može obavljati tradicionalni ili specijalizirani udomitelj koji:

1. nije zaposlen, ne vodi samostalno registriranu djelatnost u okviru obrta ili slobodnog zanimanja prema posebnim propisima, niti obavlja druge samostalne djelatnosti,

¹² Čl. 10 ZoU.

¹³ [Ministarstvo rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike - Udomiteljstvo \(gov.hr\)](http://Ministarstvo_rada_mirovinskog_sustava_obitelji_i_socijalne_politike_-_Udomiteljstvo_(gov.hr)) pristupljeno: 02.05.2024.

¹⁴ Čl 10. ZoU.

2. najmanje šest mjeseci pruža usluge kao tradicionalni udomitelj,
3. istovremeno pruža smještaj za troje djece ili četvero odraslih korisnika,
4. ima prebivalište na području jedinice područne (regionalne) samouprave ili Grada Zagreba, gdje je mrežom socijalnih usluga utvrđena potreba za udomiteljstvom kao zanimanjem,
5. izabran je od strane Povjerenstva za izbor udomitelja za obavljanje udomiteljstva kao zanimanja.¹⁵

2.3.2.2. SPECIJALIZIRANO UDOMITELJSTVO

Udomitelj koji obavlja specijalizirano udomiteljstvo za djecu pruža uslugu smještaja i složeniju, specifičnu skrb djetetu s problemima u ponašanju kojem je određena mjera povjeravanja udomiteljskoj obitelji, djetetu i mlađem punoljetniku s problemima u ponašanju kojima je određena odgojna mjera, djetetu i mlađoj punoljetnoj osobi s teškim invaliditetom, kod koje je utvrđen četvrti stupanj težine invaliditeta, kod koje je utvrđeno više vrsta težih oštećenja, kod koje je utvrđeno više vrsta oštećenja trećeg stupnja težine invaliditeta, teško bolesnom djetetu i mlađoj punoljetnoj osobi.

Udomitelj koji obavlja udomiteljstvo kao zanimanje ima pravo na opskrbinu, naknadu za rad udomitelja, prava iz mirovinskog i obveznog zdravstvenog osiguranja i prava za vrijeme nezaposlenosti kao zaposlena osoba u skladu s posebnim propisima.¹⁶

Specijalizirano udomiteljstvo za djecu može obavljati osoba koja ispunjava opće uvjete za udomiteljstvo i koja:

1. nije u radnom odnosu, ne obavlja samostalnu registriranu djelatnost obrta ili slobodnog zanimanja u skladu s odredbama posebnih propisa ili drugu samostalnu djelatnost

¹⁵ Čl 15. ZoU.

¹⁶ Čl 12. ZoU.

2. ima prebivalište na području jedinice područne (regionalne) samouprave odnosno Grada Zagreba, za koje je mrežom socijalnih usluga utvrđena potreba za obavljanjem udomiteljstva kao zanimanja
3. je izabrana od strane Povjerenstva za izbor udomitelja za obavljanje udomiteljstva kao zanimanja
4. koja ima završen najmanje preddiplomski ili diplomski sveučilišni studij ili stručni studij u području socijalnog rada, psihologije, edukacijske rehabilitacije, socijalne pedagogije, logopedije, radne terapije, pedagogije i medicine te najmanje godinu dana radnog staža u radu s djecom i mladim punoljetnim osobama ili
5. ima završeno srednjoškolsko obrazovanje ili preddiplomski ili diplomski sveučilišni studij ili stručni studij i najmanje tri godine pružanja usluge djetetu ili mlađoj punoljetnoj osobi kao tradicionalni, specijalizirani ili standardni udomitelj
6. posjeduje specifična znanja i vještine prilagođene individualnim potrebama djeteta ili mlađeg punoljetnika kojem pruža uslugu smještaja.¹⁷

2.3.3. SRODNIČKO UDOMITELJSTVO

Srodničko udomiteljstvo se obavlja kao tradicionalno udomiteljstvo, ako područni ured Hrvatskog zavoda za socijalni rad korisnika utvrdi da je to u najboljem interesu korisnika i ako srodnik korisnika ispunjava uvjete za obavljanje udomiteljsva sukladno Zakonu o udomiteljstvu.

Srodničko udomiteljstvo mogu obavljati baka, djed, stric, teta, ujak, braća/polubraća, sestre/polusestre, unuci te njihovi braćni/izvanbraćni drugovi, a iznimno prema procijeni Hrvatskog zavoda za socijalni rad i drugi srodnici.

Gore navedeni udomitelji imaju pravo na opskrbninu, odnosno novčanu naknadu namijenjenu podmirivanju životnih troškova korisnika.¹⁸

¹⁷ Čl 16. ZoU.

¹⁸ Čl 13. ZoU.

3. UVJETI ZA OBAVLJANJE UDOMITELJSTVA

Prema Zakonu o udomiteljstvu Udomitelj odnosno fizička osoba mora ispunjavati opće uvjete za obavljanje udomiteljstva, a to su:

1. punoljetnost i poslovna sposobnost
2. hrvatsko državljanstvo (iznimno udomiteljstvo može obavljati državljanin države članice Europskoga gospodarskog prostora i Švicarske Konfederacije koji ima stalni boravak u Republici Hrvatskoj, odnosno državljanin trećih zemalja koji živi i ima stalni boravak u Republici Hrvatskoj uz prethodnu suglasnost nadležnog ministarstva.
3. prebivalište i da osoba živi u Republici Hrvatskoj
4. da je fizička osoba mlađa od 60 godina, osim ako nastavlja obavljati udomiteljstvo ili ako udomiteljstvo obavlja kao srodnik
5. završeno najmanje srednjoškolsko obrazovanje, osim ako udomiteljstvo obavlja kao srodnik
6. završeno osposobljavanje za udomitelja, osim ako udomiteljstvo obavlja kao srodnik
7. da nema zapreke za obavljanje udomiteljstva,
8. da ima propisane stambene uvjete
9. da ima pisanu suglasnost svih punoljetnih članova zajedničkog kućanstva za obavljanje udomiteljstva, osim ako udomiteljstvo obavlja kao samac.

Ako osoba ne obavlja udomiteljstvo kao srodnik ili kao svoje zanimanje, uvjet je da podnositelj zahtjeva za obavljanje udomiteljstva ili član njegove obitelji s kojim živi u zajedničkom kućanstvu mora imati vlastita sredstva za uzdržavanje. Ta sredstva trebaju biti u iznosu većem od 70% visine zajamčene minimalne naknade za samca ili kućanstvo, kako je utvrđeno zakonom koji regulira prava u sustavu socijalne skrbi.¹⁹

Za obavljanje udomiteljstva, pojedinac ili par moraju prethodno dobiti rješenje o dozvoli za obavljane udomiteljstva.

Da bi dobili rješenje o dozvoli, moraju podnijeti zahtjev za obavljanje udomiteljstva i priložiti potrebnu dokumentaciju nadležnom Zavoda. Nakon toga, slijedi serija koraka uključujući razgovor sa socijalnim radnikom i psihologom, psihološko testiranje te posjet tima za udomiteljstvo ili stručnih radnika Zavoda u stambeni prostor podnositelja zahtjeva.

¹⁹ Čl.14 ZoU.

Nakon utvrđivanja da podnositelj zahtjeva zadovoljava sve propisane kriterije Zavod donosi odluku o ispunjenju uvjeta. Zatim, podnositelj zahtjeva, njegov bračni ili izvanbračni partner, te eventualno drugi članovi obitelji, prema procijeni stručnjaka, upućuju se na program osposobljavanja i dodatnog usavršavanja za udomitelje.

Nakon uspješno završenog osposobljavanja, Zavod izdaje udomitelju rješenje o dozvoli za obavljanje udomiteljstva s trajanjem od 3 godine, te je istu moguće produžiti.²⁰

Novčanom kaznom u iznosu od 30.000,00 kuna (3981.68 eura) do 50.000,00 kuna (6636.14eura) kaznit će se za prekršaj fizička osoba koja obavlja udomiteljstvo bez rješenja o dozvoli za obavljanje udomiteljstva.²¹

3.1. ZAPREKE ZA OBAVLJANJE UDOMITELJSTVA

Osoba koja želi obavljati udomiteljstvo ne smije imati poremećene obiteljske odnose u svojoj obitelji, patiti od bolesti ili stanja koje bi moglo ugroziti zdravlje ili druge interese korisnika, biti društveno neprihvatljivog ponašanja ili biti povezana s osobom društveno neprihvatljivog ponašanja (osuđena pravomoćno ili optužena u kaznenom postupku za određena kaznena djela, kao što su kaznena djela protiv života i tijela, kaznena djela protiv slobode i prava čovjeka i građanina, kaznena djela protiv spolne slobode i spolnog ćudoređa , kaznena djela protiv braka, obitelji i mladeži , kaznena djela protiv zdravlja ljudi, osoba kojoj je izrečena pravomoćna prekršajnoppravna sankcija ili se vodi prekršajni postupak za nasilje u obitelji, ovisna o alkoholu, opojnim drogama i/ili kockanju i drugim oblicima ovisnosti, izrečena mjera za zaštitu prava i dobrobiti djeteta u protekle tri godine prije podnošenja zahtjeva za obavljanje udomiteljstva).²²

²⁰ [Ministarstvo rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike - Udomiteljstvo \(gov.hr\)](http://Ministarstvo_rada_mirovinskog_sustava_obitelji_i_socijalne_politike_-_Udomiteljstvo_(gov.hr)) pristupljeno: 03.05.2024.

²¹ Čl. 57. ZoU.

²² [Ministarstvo rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike - Udomiteljstvo \(gov.hr\)](http://Ministarstvo_rada_mirovinskog_sustava_obitelji_i_socijalne_politike_-_Udomiteljstvo_(gov.hr)) pristupljeno: 18.05 2024.

4. PROCES UDOMITELJSTVA

Osobe koje se odluče postati udomiteljem predaju Zahtjev za izdavanje dozvole za obavljanje udomiteljstva, zajedno s propisanom dokumentacijom, nadležnom Zavodu, prema mjestu prebivališta. Isto mogu učiniti osobno, putem pošte ili e-pošte na adresu županijske službe Zavoda koja je nadležna prema njihovoj adresi prebivališta.

Postupak obuhvaća niz koraka, uključujući razgovor s socijalnim radnikom i psihologom, psihologijsko testiranje, te posjet tima za udomiteljstvo koji provjerava jesu li stambeni uvjeti u skladu s propisanim standardima.

Ako su ispunjeni svi uvjeti, budući udomitelji prolaze kroz obuku za nove udomitelje koju organizira nadležna županijska služba. Nakon uspješno završene obuke, udomitelju se izdaje dozvola za obavljanje udomiteljstva.

Nakon izdavanja dozvole, moguće je primiti korisnike udomiteljstva u svoj dom.²³

U postupku izdavanja rješenja o dozvoli za obavljanje udomiteljstva, a sukladno Pravilniku o načinu i postupku obiteljske procjene za obavljanje udomiteljstva procjenjuje se podnositelj zahtjeva i članovi njegove obitelji, odnosno procjenjuje se obitelj ili samac, njihovi motivi za bavljenje udomiteljstvom, odnosi u obitelji i utjecaj istih na prihvaćanje korisnika u obitelj, kapaciteti i rizici udomiteljske obitelji te sve druge činjenice koje bi mogle utjecati na zadovoljavanje potreba i najbolji interes korisnika.

Procjenu provodi tim za udomiteljstvo ili stručni radnik zavoda za socijalni rad na čijem području udomitelj ima prebivalište.²⁴

²³ [Udomiteljstvo \(socskrb.hr\)](http://udomiteljstvo.socskrb.hr), pristupljeno: 18.05.2024.

²⁴ Čl. 1-3 Pravilnika o načinu i postupku obiteljske procjene.

Ime i prezime:

Adresa:

Broj telefona/mobitela:

e-mail:

HRVATSKI ZAVOD ZA SOCIJALNI RAD
ŽUPANIJSKA SLUŽBA _____

ZAHTJEV ZA IZDAVANJE DOZVOLE ZA OBAVLJANJE UDOMITELJSTVA

Opišite svoju motivaciju za bavljenje udomiteljstvom; nabrojite sve članove obitelji i njihove datume rođenja; navedite druge okolnosti koje bi mogle imati utjecaja na bavljenje udomiteljstvom.

Slika 1. Zahtjev za izdavanje dozvole za obavljanje udomiteljstva

Izvor: Obrasci (socskrb.hr)

IZJAVA

Kao podnositelj/ica zahtjeva izjavljujem da su svi podaci koje sam naveo/la u zahtjevu istiniti, točni i potpuni te da za svoju izjavu preuzimam svu materijalnu i kaznenu odgovornost.

Upoznat/a sam:

- da zbog neistinitih podataka mogu snositi zakonske i druge posljedice.

Suglasan/a sam da:

Suglasan/na sam da se informacije koje sam pružio/la koriste u postupku rješavanja mog zahtjeva te ovlašćujem Zavod da iste ima pravo provjeravati, obrađivati, čuvati i koristiti za druge svrhe u djelokrugu rada ovog Zavoda ili ministarstva nadležnog za poslove socijalne skrbi te, prema potrebi, pružati i drugim državnim tijelima u skladu sa zakonom

Datum:

Potpis:

Slika 2. Zahtjev za izdavanje dozvole za obavljanje udomiteljstva

Izvor: Obrasci (socskrb.hr)

**POTREBNA DOKUMENTACIJA
ZA IZDAVANJE DOZVOLE ZA OBAVLJANJE UDOMITELJSTVA**

1. ZAHTJEV ZA IZDAVANJE DOZVOLE ZA OBAVLJANJE UDOMITELJSTVA – (možete koristiti obrazac zahtjeva objavljen na web stranici)
2. DOKUMENT O ZAVRŠENOM ŠKOLOVANJU (preslika svjedodžbe ili diplome – kao dokaz da je osoba stekla najmanje srednjoškolsko obrazovanje)
3. LIJEČNIČKA POTVRDA liječnika opće medicine o zdravstvenom stanju – treba sadržavati podatke koji bi mogli utjecati na obavljanje udomiteljstva – npr. informacije o zaraznim bolestima, psihičkim bolestima, ovisnostima i drugim značajnijim informacijama o zdravlju osobe (za sve punoljetne članove obitelji)
4. POTVRDA O PLAĆI/MIROVINI za 3 prethodna mjeseca (za članove obitelji koji ostvaruju navedena primanja), ili potvrda HZZ-a o primanju naknade za nezaposlene
6. OIB (za sve članove obitelji)
7. Potpisana SUGLASNOST punoljetnih članova obitelji za bavljenje udomiteljstvom (možete koristiti obrazac „suglasnost članova obitelji“ objavljen na web stranici)
8. POTVRDA PREKRŠAJNOG SUDA da se ne vodi prekršajni postupak zbog nasilja u obitelji (za sve punoljetne članove obitelji). Potrebno je osobno ishoditi na nadležnom prekršajnom sudu, ili se može zatražiti na e-mail sudska.uprava@pszg.pravosudje.hr putem obrasca zahtjeva uz koji je potrebno priložiti presliku osobne iskaznice.

Slika 3. Zahtjev za izdavanje dozvole za obavljanje udomiteljstva

Izvor: Obrasci (socskrb.hr)

4.1. OSPOSOBLJAVANJE I DODATNO USAVRŠAVANJE UDOMITELJA

Zavod za socijalni rad u postupku za donošenje rješenja o dozvoli za obavljanje udomiteljstva na području mjesne nadležnosti podnositelja zahtjeva provodi osnovno osposobljavanje za udomitelje. Osposobljavanje, koje traje 40 sati, uključuje predavanja, radionice te primjere iz prakse. Dodatno osposobljavanje za podnositelje zahtjeva koji su zainteresirani za privremeni smještaj djeteta i mladih punoljetnih osoba s poteškoćama u ponašanju ili stranih državljana bez pratnje roditelja traje između 6 i 12 sati. Godišnja edukacija se provodi prema procjeni potreba udomitelja, s individualnim ili grupnim predavanjima, radionicama te primjerima iz prakse.

Godišnja edukacija za osobe koje udomiteljstvo obavljaju kao srodnici traje najmanje 4 sata godišnje, dok za tradicionalne udomitelje i one koji udomiteljstvo obavljaju kao zanimanje traje najmanje 8 sati godišnje.

U svemu gore navedenom sudjeluju udomitelj i njegov bračni ili izvanbračni partner, te prema procjeni i drugi članovi obitelji, a o istome zavod udomitelja vodi evidenciju u Registru udomitelja.²⁵

4.2. STAMBENI UVJETI ZA UDOMITELJSTVO

Udomiteljski domovi moraju zadovoljiti određene standarde kako bi osigurali sigurnost i udobnost svih korisnika. To uključuje osiguravanje dovoljnog prostora za svakog korisnika, s adekvatnim brojem soba i kreveta, te pristupom osnovnim potrebama kao što su hrana, odjeća, higijena i obrazovanje.

Prema Pravilniku o stambenim uvjetima za obavljanje udomiteljstva stambeni uvjeti iz određuju se prema korisničkim skupinama kao:

- zajednički uvjeti
- posebni uvjeti za djecu, odrasle osobe, djecu i odrasle osobe – žrtve obiteljskog nasilja.

²⁵ Čl. 3-6 Pravilnika o načinu i trajanju osposobljavanja.

4.2.1. ZAJEDNIČKI STAMBENI UVJETI

Stambena jedinica udomitelja, odnosno obiteljska kuća ili stan u obiteljskoj kući ili zgradi mora biti jedna stambena cjelina sa zajedničkim ulazom. Stambena jedinica koja se koristi za udomiteljstvo mora biti u vlasništvu, suvlasništvu ili najmu udomitelja ili člana udomiteljske obitelji. Ugovor o najmu stambene jedinice mora biti sklopljen na minimalno godinu dana od dana podnošenja zahtjeva za obavljanje udomiteljstva.

Stambena jedinica treba biti u naselju gdje se nalaze odgojne, obrazovne, zdravstvene ustanove i druge relevantne institucije, ovisno o potrebama korisnika, a ukoliko se ista nalazi u naselju gdje nema navedenih potrebnih institucija treba biti prometno povezana.

Potrebno je osigurati pristup i korištenje električne i telekomunikacijske mreže, tekuću pitku vodu, odvodnju i grijanje. Također, treba osigurati građevinske i sigurnosne uvjete za balkonske, stubišne i dvorišne ograde, prilagođene specifičnim potrebama korisnika. Potrebno je imati i odgovarajući broj prostorija, uključujući kuhinju s blagovaonicom, prostoriju za skladištenje hrane, prostor za dnevni boravak, spavaonice te prostorije za održavanje osobne higijene, sukladno broju članova obitelji i vrsti i broju korisnika.

Za korisnike smanjene pokretljivosti, te one koji koriste pomagala za kretanje, stambena jedinica mora osigurati nesmetan pristup, kretanje, boravak na otvorenom i rad, u skladu s posebnim propisima i potrebama korisnika.

Stambena jedinica mora imati dovoljan broj spavaonica za sve korisnike i članove udomiteljske obitelji, a koje su dovoljno velike da osiguravaju adekvatan prostor korisnicima u svrhu njihove sigurnosti, privatnosti i udobnosti, prostorije moraju biti dovoljno velike da osiguravaju adekvatan prostor za život, pripremu hrane i skladištenje, hranjenje, održavanje osobne higijene, učenje, igru i provođenje slobodnog vremena svih članova udomiteljske obitelji i korisnika.

Prostorije u kojima borave korisnici moraju imati dnevno svjetlo, mogućnost prirodnog provjetravanja i adekvatno grijanje u skladu s namjenom prostorije, podovi u svim prostorijama moraju biti izvedeni od materijala koji odgovaraju namjeni pojedine prostorije i omogućavanju kretanje korisnika u skladu sa specifičnim potrebama korisnika, spavaonice ne smiju biti prolazne, kupaonica mora imati pristup tekućoj toploj i hladnoj vodi, prostor za blagovanje mora biti dovoljno velik za istovremeno konzumiranje obroka svih korisnika i članova udomiteljske obitelji, dnevni boravak mora biti dovoljno velik za boravak i grupne aktivnosti svih korisnika i članova udomiteljske obitelji.

Prostorije ne smiju biti smještene na nedovršenom tavanu, u podrumu, na prolazu stubišta ili u pomoćnom objektu odvojenom od stambene jedinice. Unutrašnje stubište mora imati ogradu s rukohvatom duž cijele dužine radi sigurnosti. Svi prostori namijenjeni korisnicima moraju osiguravati privatnost i ne smiju biti neovlašteno snimani.

Stambena jedinica treba biti redovito održavana i čista, a korisnicima ne smiju biti dostupne opasne tvari, uključujući lijekove, sredstva za održavanje higijene ili alate te druge potencijalno opasne predmete koje ne mogu koristiti odgovorno.

Udomitelj je odgovoran za osiguravanje uvjeta koji potiču nesmetan psihofizički razvoj i odgoj korisnika, uz poštivanje njihovog etničkog, vjerskog, kulturnog i jezičnog podrijetla.

Svaka oprema u stambenom prostoru treba biti prilagođena svrsi pojedine prostorije i zadovoljavati tehničke, higijenske, funkcionalne i sigurnosne standarde, uzimajući u obzir potrebe i interese korisnika. Udomitelj je dužan osigurati odgovarajuća pomagala i minimalnu opremu za njegu korisnicima s teškoćama u kretanju ili nepokretnim korisnicima, prilagođenu njihovom zdravstvenom stanju i u skladu s pravima iz zdravstvenog osiguranja.²⁶

4.2.2. POSEBNI STAMBENI UVJETI ZA DJECU

U jednoj spavaonici može biti smješteno najviše troje djece, pri čemu djeca školskog uzrasta različitog spola moraju imati odvojene sobe, osim u slučaju braće i sestara školske dobi koji se mogu smjestiti zajedno prema njihovom individualnom planu.

Spavaonica mora biti adekvatno opremljena i uređena tako da svako dijete ima vlastiti dječji krevetić ili krevet prilagođen njegovoj dobi i sigurnosnim standardima, ormar za osobne stvari, stolice, stolove, police i ormariće prilagođene njihovoj dobi i specifičnim potrebama, kao i drugu opremu koja osigurava sigurnost, funkcionalnost i odgovara njihovim razvojnim ili drugim potrebama. U iznimnim slučajevima, kao što su bolesti ili nadzor djeteta, djetetu starijem od tri godine mogu se osigurati drugačiji uvjeti smještaja, ako je to planirano individualnim planom ili u slučaju kriznih situacija roditelja s djetetom.

Ukoliko spavaonica sadrži krevete na kat, gornji krevet može koristiti dijete starije od 6 godina čiji madrac ne smije biti udaljen više od 2,5 cm od okvira kreveta i mora imati zaštitnu ogradu. Vertikalna udaljenost između gornjeg madraca i stropa mora biti dovoljna za udobno sjedenje na krevetu, a sve komponente kreveta, uključujući zaštitnu ogradu, ljestve i druge dijelove, moraju biti u odgovarajućem stanju. Djetetu treba omogućiti da izrazi svoje

²⁶ Čl. 3-9 Pravilnika o stambenim uvjetima.

mišljenje o uređenju spavaonice na način koji je primjeren njegovoj dobi i specifičnim potrebama.

U slučaju kada udomitelj ima dijete predškolske dobi, spavaonica mora biti udaljena od dječje sobe dovoljno da omogućuje čujnost djeteta ili mora biti opremljena alarmom za bebe.²⁷

4.2.3. POSEBNI STAMBENI UVJETI ZA ODRASLE OSOBE

Stambena jedinica mora zadovoljavati posebne uvjete za odrasle osobe, odnosno u svakoj spavaonici može boraviti najviše dvije osobe, osim u iznimnim slučajevima privremenog smještaja kada se u istoj može smjestiti troje korisnika.

Spavaonice moraju imati krevete s noćnim ormarićima, a veličina kreveta mora biti prilagođena potrebama smještenih korisnika s visinom od minimalno 50 cm., zasebnim ormarom za svaku osobu, manjim stolom i dovoljnim brojem stolica, pri čemu raspored opreme mora omogućiti slobodno kretanje korisnika.

U spavaonicama u kojima borave nepokretni korisnici, kreveti moraju biti prilagođeni njihovim potrebama, uz stolice za posluživanje obroka u krevetu.²⁸

4.2.4. POSEBNI STAMBENI UVJETI ZA DJECU I ODRASLE OSOBE- ŽRTVE OBITELJSKOG NASILJA

Stambena jedinica i prostor za smještaj djece i odraslih osoba – žrtava obiteljskog nasilja u pravilu, treba imati dva izlaza/ulaza. Na ulazu u objekt, u pravilu, sigurnost se korisnika osigurava video nadzorom. Ako se sigurnost korisnika ne može osigurati videonadzorom, udomitelj je obvezan osigurati čuvanje objekta putem pravne ili fizičke osobe koja je registrirana za obavljanje te djelatnosti.

Ulazna vrata moraju biti posebno pojačana, a objekt mora imati osiguran cjelodnevni prilaz prijevoznim sredstvima.²⁹

²⁷ Čl. 10. Pravilnika o stambenim uvjetima.

²⁸ Čl. 11. Pravilnika o stambenim uvjetima.

²⁹ Čl. 12. Pravilnika o stambenim uvjetima.

4.3. POSTUPAK ZA DONOŠENJA RJEŠENJA O DOZVOLI ZA OBAVLJANJE UDOMITELJSTVA

Prema Zakonu o udomiteljstvu postupak za donošenje rješenja pokreće se na zahtjev stranke, a o zahtjevu stranke rješenjem odlučuje Zavod prema mjestu prebivalištu podnositelja zahtjeva. Rješenje o dozvoli za obavljanje udomiteljstva vrijedi tri godine, te se dan početka obavljanja udomiteljstva smatra dan izvršnosti istog. Ono sadržava i naznaku vrste udomiteljstva za koje udomitelj ispunjava uvjete te broj i vrstu korisnika.

U slučaju ako se promijene okolnosti o kojima ovisi obavljanje udomiteljstva udomitelj je dužan o tome obavijestiti zavod udomitelja i zavod korisnika u roku od osam dana od dana nastupa promijenjenih okolnosti, a navedenoj obavijesti ili po službenoj dužnosti zavod udomitelja dužan je ukinuti rješenje i donijeti rješenje u skladu s promijenjenim okolnostima. Ukoliko udomitelj više ne želi obavljati udomiteljstvo nakon isteka roka od tri godine, odnosno roka važenja dozvole za obavljane udomiteljstva, dužan je obavijestiti zavod najkasnije 60 dana prije isteka roka na koji je izdano rješenje o dozvoli za obavljanje udomiteljstva ili 30 dana prije planiranog dana prestanka obavljanja udomiteljstva zbog osobnih razloga.

Najkasnije 60 dana prije isteka roka od tri godine udomitelj može ponovno podnijeti zahtjev za donošenje rješenja za obavljanje udomiteljstva.

Najkasnije u roku osam dana od izvršnosti rješenja o dozvoli za obavljane udomiteljstva, njegovoj promjeni, prestanku ili zabrani obavljanja udomiteljstva, zavod udomitelja po službenoj dužnosti upisuje udomitelja u Registar udomitelja. Registar udomitelja vodi zavod za socijalni rad u elektroničkom obliku, u programu u vlasništvu Ministarstva za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku. Sadržaj i način vođenja Registra udomitelja propisao je ministar Pravilnikom o sadržaju i načinu vođenja Registra udomitelja i registra smještenih korisnika te sadržaju obrasca za izvještavanje.

4.3.1. REGISTAR UDOMITELJA

U Registru udomitelja vodi se evidencija o sljedećim podacima:

I. Podaci o udomitelju:

– osobno ime

- osobni identifikacijski broj (u daljnjem tekstu: OIB)
- datum rođenja
- prebivalište i boravište
- centar udomitelja
- kategorija udomitelja (samac ili predstavnik udomiteljske obitelji)
- kontakt podaci (telefon, mobitel, e-mail)
- adresa na kojoj se pruža usluga
- jedinica područne (regionalne) samouprave/Grad Zagreb
- stručna sprema i zanimanje
- stambeni status
- vlastita sredstva za uzdržavanje
- zaposlen/nezaposlen (nije u radnom odnosu, ne obavlja samostalnu registriranu djelatnost obrta ili slobodnog zanimanja u skladu s odredbama posebnih propisa ili drugu samostalnu djelatnost).

II. Podaci o članovima udomiteljske obitelji:

- osobno ime
- OIB
- datum rođenja
- srodstvo s udomiteljem
- vlastita sredstva za uzdržavanje
- zaposlen/nezaposlen.

III. Podaci o dozvoli za obavljanje udomiteljstva i obavljanju udomiteljstva:

- zaprimanje zahtjeva – datum i klasifikacijska oznaka
- zaključak obiteljske procjene – datum i klasifikacijska oznaka
- osposobljavanje za udomitelja i dodatno osposobljavanje – vrijeme održavanja
- godišnja edukacija – naziv i vrijeme održavanja
- datum prvog smještaja korisnika
- rješenje o dozvoli za obavljanje udomiteljstva – datum i klasifikacijska oznaka
- vrijeme na koje je izdana dozvola (od – do)
- kapacitet smještaja
- vrsta korisnika (dijete ili odrasla osoba)
- vrsta udomiteljstva (tradicionalno, srodničko, standardno udomiteljstvo kao zanimanje ili specijalizirano udomiteljstvo za djecu)
- broj smještenih korisnika

- broj slobodnih mjesta u odnosu na dozvolu
- prestanak obavljanja udomiteljstva – datum i razlog
- rješenje u postupku po ponovno podnesenom zahtjevu ili u postupku zbog promijenjenih okolnosti – datum rješenja i klasifikacijska oznaka.

IV. Podaci o korisnicima:

- osobno ime
- rješenje o smještaju korisnika – datum i klasifikacijska oznaka
- vrsta smještaja
- datum smještaja (od – do)
- opskrbnina za potrebe korisnika – rješenje, datum i klasifikacijska oznaka, visina
- naknada za rad udomitelja – rješenje, datum i klasifikacijska oznaka, visina.

V. Podaci o godišnjoj edukaciji:

- provoditelj, sadržaj, datum.³⁰

4.4. SMJEŠTAJ KORISNIKA

Uslugu smještaja Korisniku osigurava zavod za socijalni rad korisnika na temelju izvršnog rješenja o priznavanju prava na uslugu smještaja u skladu s odredbama Zakona o socijalnoj skrbi. Udomitelj je dužan primiti na smještaj korisnika na temelju rješenja o priznavanju prava na uslugu smještaja.

Registar smještenih korisnika vodi zavod prema mjestu prebivališta, a ako nema prebivalište u Republici Hrvatskoj, na čijem području ima boravište u elektroničkom obliku, u programu u vlasništvu Ministarstva za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku. Sadržaj i način vođenja Registra udomitelja propisao je ministar Pravilnikom o sadržaju i načinu vođenja Registra udomitelja i registra smještenih korisnika te sadržaju obrasca za izvještavanje.³¹

³⁰ Čl.4. Pravilnika o sadržaju i načinu vođenja Registra.

³¹ Čl. 19. i Čl. 41. ZoU.

4.4.1. REGISTAR SMJEŠTENIH KORISNIKA

U Registru smještenih korisnika vodi se evidencija o sljedećim podacima:

I. Podaci o korisniku (dijete):

- osobno ime
- OIB
- datum rođenja
- spol
- prebivalište
- jedinica područne (regionalne) samouprave/Grad Zagreb
- podaci o udomitelju
- centar udomitelja
- centar korisnika
- vrsta korisnika (dijete ili odrasla osoba)
- vrsta udomiteljstva
- korisnička skupina
- vrsta, stupanj i težina oštećenja
- osobno ime, OIB, prebivalište i status roditelja
- osobno ime, OIB i prebivalište skrbnika.

II. Podaci o korisniku (odrasla osoba):

- osobno ime
- OIB
- datum rođenja
- spol
- prebivalište
- jedinica područne (regionalne) samouprave/Grad Zagreb
- podaci o udomitelju
- centar udomitelja
- centar korisnika
- vrsta korisnika (dijete ili odrasla osoba)
- vrsta udomiteljstva
- korisnička skupina
- vrsta, stupanj i težina oštećenja
- osobno ime roditelja

– osobno ime, prebivalište i OIB skrbnika.

III. Podaci o socijalnoj usluzi smještaja:

– pravni temelj

– datum i klasifikacijska oznaka rješenja o priznavanju prava na socijalnu uslugu smještaja

– datum smještaja.³²

Novčanom kaznom u iznosu od 20.000,00 kuna (2654.46 eura) do 50.000,00 kuna (6636.14eura) kaznit će se za prekršaj udomitelj ako primi na smještaj korisnika bez rješenja centra korisnika o priznavanju prava na uslugu smještaja.³³

4.4.2. SMJEŠTAJ DJECE U UDOMITELJSKU OBITELJ

Djeca koja se smještaju u udomiteljske obitelji najčešće su djeca bez odgovarajuće roditeljske skrbi, odnosno djeca bez roditelja, djeca koju roditelji zanemaruju ili zlorabe roditeljske dužnosti, djeca žrtve obiteljskog nasilja, djeca s teškoćama u razvoju.

Smještaj se osigurava za djecu od najranije dobi, do završetka redovnog školovanja, a najduže do 26. godine.

Djetetu se osigurava smještaj kod udomitelja u mjestu njegova prebivališta kako bi se očuvale obiteljske i društvene veze te zadržala njegova trenutna razina socijalne uključenosti, osim ako to nije u njegovom interesu ili ako blizini nema dostupnih udomitelja.³⁴

Prema zakonu o udomiteljstvu obitelj koja pruža tradicionalno udomiteljstvo može primiti najviše troje djece. Iznimka su slučajevi kada je riječ o braći i sestrama, majci s djetetom do godine dana ili osobama koje koriste privremeni smještaj u kriznim situacijama, kada je moguće smjestiti više od troje djece.

U udomiteljsku obitelj u kojoj udomitelj obavlja standardno udomiteljstvo mora biti smješteno troje djece istodobno. Manje djece može biti smješteno kad je riječ o dvoje djece mlađe od tri godine, dvoje djece s težim invaliditetom ili utvrđenim trećim stupnjem težine invaliditeta ili ako se radi o roditelju s djetetom do godine dana koji je smješten kod

³² Čl.5. Pravilnika o sadržaju i načinu vođenja Registra.

³³ Čl. 57. ZoU.

³⁴ [Udomiteljstvo \(socskrb.hr\)](http://udomiteljstvo.socskrb.hr) pristupljeno: 18.05.2024.

udomitelja istodobno s još jednim djetetom. Iznimka su slučajevi kada je riječ o braći i sestrama, majci s djetetom do godine dana ili osobama koje koriste privremeni smještaj u kriznim situacijama, kada je moguće smjestiti više od troje djece.

Kada je u udomiteljskoj obitelji smješteno troje djece s teškoćama u razvoju, samo jedno od njih može biti s težim invaliditetom ili treći stupnjem težine invaliditeta prema kriterijima oštećenja funkcionalnih sposobnosti definiranim propisima i metodologijama vještačenja.

Kod udomitelja samca može i mora biti smješteno dvoje djece istodobno.

Kod udomitelja koji obavlja specijalizirano udomiteljstvo za djecu može biti smješteno jedno dijete. Iznimno može biti smješteno i drugo dijete ako je riječ o bratu ili sestri djeteta i kada zavod procijenjeni da je to u interesu djece i uz suglasnost udomitelja.

Razlika u godinama između udomitelja i djeteta mora biti najmanje 18 godina, osim kada su udomitelji srodnici. U slučaju da je udomitelj stariji od 65 godina, novim korisnicima neće biti omogućeno pravo na smještaj u toj udomiteljskoj obitelji, osim ako je udomitelj u srodstvu s djetetom.³⁵

4.4.3. SMJEŠTAJ ODRASLIH OSOBA U UDOMITELJSKU OBITELJ

U udomiteljske obitelji smještaju se odrasle osobe koje nisu u mogućnosti brinuti se o sebi, a najčešće starije i osobe s invaliditetom.³⁶

U udomiteljsku obitelj u kojoj udomitelj obavlja tradicionalno udomiteljstvo mogu biti smještena najviše četiri odrasla korisnika, te iznimno može biti smješten i peti korisnik u kriznim situacijama.

Ako udomitelj udomiteljstvo obavlja kao samac, mogu biti smještena najviše dva korisnika.

U udomiteljsku obitelj u kojoj udomitelj obavlja standardno udomiteljstvo moraju biti smještena četiri odrasla korisnika, te iznimno može biti smješten i peti korisnik u kriznim situacijama.

Ako udomitelj udomiteljstvo obavlja kao samac, moraju biti smještena dva korisnika.³⁷

³⁵ Čl. 20 ZoU.

³⁶ [Udomiteljstvo \(socskrb.hr\)](http://Udomiteljstvo(socskrb.hr)) pristupljeno: 18.05.2024.

³⁷ Čl. 22. i Čl. 24. Zou.

4.5. OPSKRBNINA I NAKNADA ZA RAD UDOMITELJA

Svi udomitelji imaju pravo na opskrbninu. Uz to, udomitelji koji pružaju tradicionalno udomiteljstvo ili se bave udomiteljstvom kao zanimanjem također imaju pravo na naknadu za svoj rad.

4.5.1. OPSKRBNINA ZA POTREBE KORISNIKA

Opskrbnina je novčana naknada za podmirivanje troškova korisnika, te se određuje za svakog korisnika posebno, te ista nije plaća niti drugi prihod koji zahtjeva plaćanje poreza.

Visina opskrbnine određuje se temeljem profila korisnika, uključujući dob, zdravstveno stanje i obim usluga smještaja kod udomitelja, te se obračunava od prvog do posljednjeg dana boravka korisnika.³⁸

Visinu opskrbnine Odlukom o visini opskrbnine za potrebe korisnika³⁹ utvrđuje ministar.

Prema Odluci o visini opskrbnine ista se određuje u odnosu na osnovicu na temelju koje se izračunavaju iznosi naknade i iznosi:

1. za dijete i mlađu punoljetnu osobu:

- 505 % osnovice za dijete do 3. godine
- 520 % osnovice za dijete od 3. do 7. godine
- 570 % osnovice za dijete od 7. godine i mlađu punoljetnu osobu do završetka redovitog školovanja ili najduže godinu dana nakon završetka redovitog školovanja ako se ne može zaposliti, a najduže do 26. godine života
- 1250 % osnovice za HIV pozitivno dijete i mlađu punoljetnu osobu do završetka redovitog školovanja ili najduže godinu dana nakon završetka redovitog školovanja ako se ne može zaposliti, a najduže do 26. godine života

2. za odraslu osobu:

- 450 % osnovice za pokretnu osobu

³⁸ Čl. 29. ZoU.

³⁹ Odluka o visini opskrbnine za potrebe korisnika (Narodne novine, br. 27/2022); u nastavku Odluka o visini opskrbnine.

- 470 % osnovice za polupokretnu osobu
- 500 % osnovice za nepokretnu osobu.

Opskrbnina je prema podacima Ministarstva rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike u 2023. godini za dijete :

- do 3. godine života iznosila 353,5 €
- za dijete od 3. do 7. godine života iznosila 364 €
- za dijete od 7. godine života i mlađu punoljetnu osobu najduže do 26. godine ako se redovno školuje ili najduže godinu dana nakon završetka školovanja ukoliko se ne može zaposliti, iznosila je 399 €
- za HIV pozitivno dijete i mlađu punoljetnu osobu ili najduže godinu dana nakon završetka redovitog školovanja ako se ne može zaposliti, a najduže do 26. godine života iznosila je 875 €

Opskrbnina se uvećava 14 € za dijete i mlađu punoljetnu osobu s tjelesnim, osjetilnim, intelektualnim ili mentalnim teškoćama, poremećajima iz autističnog spektra ili problemima u ponašanju.

Za dodatnih 28 € uvećava se opskrbnina i za dijete s problemima u ponašanju koje je povjereno udomiteljskoj obitelji, za dijete i mlađu punoljetnu osobu s problemima u ponašanju kojima je izrečena odgojna mjera, teško bolesno dijete i mlađu punoljetnu osobu, s teškim invaliditetom ili više vrsta težih oštećenja.

Djeci i mlađim punoljetnim osobama koje moraju koristiti javni prijevoz radi školovanja, opskrbnina se uvećava u visini prijevoza osim ako mu isto nije osigurano po drugoj osnovi.

Opskrbnina je prema podacima Ministarstva rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike u 2023. godini za odraslu osobu:

- za pokretnu odraslu osobu iznosila je 315 €
- za polupokretnu odraslu osobu iznosila je 329 €

- za nepokretnu osobu iznosila je 350 €

Gore navedeni iznosi opskrbnine uvećavaju se za dodatnih 140 € za HIV pozitivnu odraslu osobu.

Ako korisnik ima specifične potrebe koje zahtijevaju veći obim i kvalitetu usluga pruženih od strane udomitelja, opskrbnina za dijete ili odraslu osobu povećava se za dodatnih 20% ukupnog iznosa.⁴⁰

4.5.2. NAKNADA ZA RAD UDOMITELJA

Iznos naknade za rad udomitelja koji obavlja tradicionalno udomiteljstvo ovisi o broju i vrsti korisnika.⁴¹

Visinu opskrbnine Odlukom o visini naknade za rad udomitelja⁴² utvrđuje ministar.

Prema Odluci o visini naknade za rad udomitelja ista se za rad udomitelja koji obavlja tradicionalno udomiteljstvo određuje u odnosu na osnovicu na temelju koje se izračunava iznos naknade i iznos opskrbnine i iznosi:

- 270 % osnovice po smještenom korisniku odnosno djetetu i mlađem punoljetniku koji se redovno školuje, najduže godinu dana nakon završetka redovitog školovanja ako se ne može zaposliti, a najduže do 26. godine života
- 200 % osnovice po smještenoj odrasloj osobi

Za zaposlenog i samozaposlenog tradicionalnog udomitelja koji koristi pravo na udomiteljski dopust sukladno propisu koji regulira roditeljne i roditeljske potpore, naknada se povećava za 600% osnovice za dijete za koje ostvaruje pravo na udomiteljski dopust tijekom trajanja tog dopusta.

⁴⁰ [Ministarstvo rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike - Udomiteljstvo \(gov.hr\)](http://www.gov.hr); pristupljeno 20.05.2024.

⁴¹ Čl. 30. ZoU.

⁴² Odluka o visini naknade za rad udomitelja (Narodne novine, br. 27/2022, 24/2023); u nastavku Odluka o visini naknade.

Tijekom 2023. godine, naknada za tradicionalne udomitelje iznosila je 189 eura po svakom smještenom djetetu i 140 eura po svakoj smještenoj odrasloj osobi. Ukupni maksimalni iznos naknade bio je 567 eura za troje smještene djece, odnosno 560 eura za četiri smještene odrasle osobe.⁴³

Naknada za rad udomitelja koji obavlja udomiteljstvo kao zanimanje ne smatra se plaćom niti drugim prihodom. Mjesečna osnovica za obračun i uplatu doprinosa za obvezna osiguranja za takve udomitelje je najniža zakonom propisana osnovica. Zavod udomitelja prijavljuje i odjavljuje na mirovinsko i zdravstveno osiguranje. Udomitelji imaju pravo na naknadu i tijekom privremene nesposobnosti zbog bolesti, te prava iz mirovinskog i zdravstvenog osiguranja za vrijeme korištenja roditeljskih potpora, prema relevantnim zakonima.⁴⁴

Prema Odluci o visini naknade za rad udomitelja naknada za udomitelja koji obavlja standardno udomiteljstvo iznosi 800 % osnovice, te je ista prema podacima Ministarstva rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike u 2023. godini iznosila 560 eura.⁴⁵

Prema Odluci o visini naknade za rad udomitelja koji obavlja specijalizirano udomiteljstvo za djecu naknada se određuje na temelju osnovice i iznosi:

– 900 % osnovice udomitelju sa završenim srednjoškolskim obrazovanjem, te je u 2023. godini iznosila 630 €

– 1200 % osnovice udomitelju sa završenim preddiplomskim sveučilišnim studijem ili stručnim studijem, te je u 2023. godini iznosila 840 €

⁴³ [Ministarstvo rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike - Udomiteljstvo \(gov.hr\)](#); pristupljeno 20.05.2024.

⁴⁴ Čl. 31. ZoU.

⁴⁵ [Ministarstvo rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike - Udomiteljstvo \(gov.hr\)](#); pristupljeno 20.05.2024.

– 1500 % osnovice udomitelju sa završenim preddiplomskim i diplomskim sveučilišnim studijem ili integriranim preddiplomskim i diplomskim sveučilišnim studijem, te je u 2023. godini iznosila 1.050 €. ⁴⁶

Osnovica na temelju koje se izračunava iznos naknade za rad udomitelja i iznos opskrbbine za 2024. godinu, iznosi 80,00 eura. ⁴⁷

Udomitelj upisan u Registar udomitelja, ostvaruje pravo na naknadu za smanjenje utjecaja porasta cijena energenata u iznosu do 70 eura mjesečno, koja se može koristiti za sufinanciranje troškova električne energije, toplinske energije i plina prilikom plaćanja računa u poslovnicaama FINA za svaki mjesec unutar šest mjeseci od isteka mjeseca na koji se pravo odnosi. ⁴⁸

4.6. OBRAZAC ZA IZVJEŠTAVANJE ZA DIJETE I ZA ODRASLU OSOBU

Udomitelj je obvezan voditi evidenciju i dokumentaciju o svim važnijim životnim aspektima korisnika te redovito, najmanje dva puta godišnje (u siječnju i srpnju), i po potrebi i češće, dostavljati izvještaje o korisniku zavodu koristeći odgovarajući obrazac za izvještavanje, koji je sastavni dio Pravilnika o sadržaju i načinu vođenja Registra udomitelja i registra smještenih korisnika te sadržaju obrasca za izvještavanje. ⁴⁹

⁴⁶ [Ministarstvo rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike - Udomiteljstvo \(gov.hr\)](https://www.gov.hr) pristupljeno 20.05.2024.

⁴⁷ Odluka o osnovici za izračun iznosa naknade za rad udomitelja i iznosa opskrbbine za 2024. godinu (Narodne novine, br. 158/2023).

⁴⁸ Odluka o kriterijima i visini naknade za smanjenje utjecaja porasta cijena energenata na udomitelje (Narodne Novine br. 45/2024).

⁴⁹ Čl.6. Pravilnik o sadržaju i načinu vođenja Registra.

PRILOG I.

Obrazac 1.1. OBRAZAC ZA IZVJEŠTAVANJE ZA KORISNIKA – DIJETE

PODACI O UDOMITELJU		
Osobno ime:		
Prebivalište:		
Centar udomitelja:		
PODACI O KORISNIKU		
Osobno ime:		
Prebivalište:		
OIB:		
Mjesto i datum rođenja:		
Centar korisnika:		
Podaci o rješenju o smještaju	Datum: _____	KLASA: UP/I- _____ URBROJ: _____
Datum početka pružanja usluge:		
Razdoblje za koje se podnosi izvješće:		
Podaci o funkcioniranju djeteta:		
Zdravstven status:		
Patofizički status:		
Odgajno-obrazovni status:		
Provođenje slobodnog vremena:		
Izvješće o napretku i provedenim aktivnostima sukladno individualnom planu:		
Informacije o odnosu udomiteljska obitelj - dijete:		
Informacije o odnosu roditelj - dijete (broj ostvarenih osobnih odnosa/susreta djeteta i roditelja, kratko zapažanje o dinamici tijekom te ponašanje djeteta nakon ostvarenog susreta):		
Broj posjeta stručnog radnika centra korisnika:		
Broj posjeta stručnog radnika centra udomitelja:		
Zaključak s mišljenjem i prijedlogom za poduzimanje daljnjih mjera, praćenje i podrška korisniku:		

Datum: _____

(potpis udomitelja)

Slika 4. Obrazac 1.1. Obrazac za izvještavanje za korisnika – dijete

Izvor: Pravilnik o sadržaju i načinu vođenja Registra udomitelja i registra smještenih korisnika te sadržaju obrasca za izvještavanje (Narodne Novine br. 69/2019)

Obrazac 1.2. OBRAZAC ZA IZVJEŠTAVANJE ZA KORISNIKA – ODRASLU OSOBU

PODACI O UDOMITELJU		
Osobno ime:		
Prebivalište:		
Centar udomitelja:		
PODACI O KORISNIKU		
Osobno ime:		
Prebivalište:		
OIB:		
Mjesto i datum rođenja:		
Centar korisnika:		
Podaci o rješenju o smještaju	Datum: _____	KLASA: UP/I- _____ URBROJ: _____
Datum početka pružanja usluge:		
Razdoblje za koje se podnosi izvješće:		
Podaci o funkcioniranju korisnika:		
Zdravstveni status:		
Psihofizički status:		
Radno-okupacijske aktivnosti:		
Uključivanje u aktivnosti lokalne zajednice:		
Izvješće o napretku i provedenim aktivnostima sukladno Individualnom planu:		
Informacije o odnosu udomiteljska obitelj - korisnik:		
Informacije o odnosu s članovima obitelji:		
Broj posjeta stručnog radnika centra korisnika:		
Broj posjeta stručnog radnika centra udomitelja:		
Zaključak s mišljenjem i prijedlogom za poduzimanje daljnjih mjera, praćenje i podršku korisniku:		

Datum: _____

(potpis udomitelja)

Slika 5. Obrazac 1.2. Obrazac za izvještavanje za korisnika – odraslu osobu

Izvor: Pravilnik o sadržaju i načinu vođenja Registra udomitelja i registra smještenih korisnika te sadržaju obrasca za izvještavanje (Narodne Novine br. 69/2019)

Obrasci sadrže podatke o udomitelju, podatke o korisniku, podatke o zavodu korisnika, podatke o rješenju o smještaju s datumom i klasifikacijskom oznakom, datum početka pružanja usluge, te razdoblje za koje se podnosi izvješće, podatke o broju posjeta stručnog radnika zavoda korisnika i udomitelja, zajedno s zaključcima, mišljenjima i prijedlozima za daljnje korake, praćenje i podršku korisniku. U dnu obrasca udomitelj stavlja datum i potpis.

U obrascu za izvještavanje za korisnika – za dijete udomitelj vodi evidenciju o podacima o funkcioniranju djeteta, odnosno o njegovom zdravstvenom, psihofizičkom i odgojno-obrazovnom statusu, o podacima kako dijete provodi slobodno vrijeme. Također, evidentira napredak i provedene aktivnosti u skladu s individualnim planom, te informacije o odnosu

između udomiteljske obitelji i djeteta, kao i o broju i karakteristikama susreta djeteta s roditeljima. U ovom obrascu također se nalazi kratko izvješće o ponašanju djeteta tijekom i nakon susreta s roditeljima.

U obrascu za izvještavanje za korisnika –za odraslu osobu udomitelj vodi evidenciju o funkcioniranju korisnika, njegovom zdravstvenom i psihofizičkom statusu, radno-okupacijskim aktivnostima, te uključivanju u aktivnosti lokalne zajednice. Također se evidentira napredak i provedene aktivnosti prema individualnom planu, te informacije o odnosu između udomiteljske obitelji i korisnika, kao i odnos s ostalim članovima obitelji.⁵⁰

5. PRAVA I OBVEZE ZAVODA ZA SOCIJALNI RAD, UDOMITELJA I KORISNIKA UDOMITELJSTVA

5.1. OBVEZE ZAVODA ZA SOCIALNI RAD

Zavod za socijalni rad korisnika obvezan je prije smještaja korisnika upoznati udomitelja s osobinama korisnika, njegovim zdravstvenim stanjem, poteškoćama i potrebama, pripremiti korisnika i udomiteljsku obitelj za smještaj, birati udomitelja isključivo prema potrebama korisnika, osigurati udomitelju potrebne isprave te dostaviti rješenje o prizatom pravu na socijalnu uslugu smještaja i individualni plan promjene.

Ako zavod za korisnike ne može pronaći odgovarajućeg udomitelja u svojoj mjesnoj nadležnosti ili smještaj korisnika na tom području nije optimalan, Zavod će preusmjeriti korisnika na smještaj kod udomitelja u nadležnosti drugog centra. Prije toga, Zavod će zatražiti pismeno mišljenje tog centra o upućivanju korisnika na smještaj kako bi se osiguralo da je takav smještaj u najboljem interesu korisnika.⁵¹

Zavod za socijalni rad korisnika obvezan je tijekom smještaja korisnika koordinirati i pratiti provođenje individualnog plana promjene te pružati pomoć i podršku korisnicima, udomiteljima i njihovim obiteljima, pratiti prilike korisnika putem posjeta ili komunikacije s relevantnim osobama i ustanovama, a u slučaju potrebe za smještajem kod drugog pružatelja usluga, u suradnji s udomiteljem i pružateljem usluge, pripremiti korisnika na prelazak u roku

⁵⁰ Čl.7. i Čl.8. Pravilnika o sadržaju i načinu vođenja Registra.

⁵¹ Čl. 43. ZoU.

od 60 dana, te planirati i pripremiti odlazak korisnika radi povratka u vlastitu obitelj, posvojenja, osamostaljivanja ili smještaja kod drugog pružatelja usluge.⁵²

Nakon što se korisnik smjesti u suradnji s pružateljem usluge, Zavod je obvezan osigurati praćenje i stručnu pomoć korisniku i njegovoj obitelji najmanje tri mjeseca nakon prestanka smještaja ili povratka u obitelj. Po potrebi, ova podrška može trajati i duže. Također, mlađoj punoljetnoj osobi osigurava se podrška za uključivanje u lokalnu zajednicu tijekom godinu dana nakon završetka redovnog školovanja, prilagođena njenim potrebama.⁵³

Tim za udomiteljstvo ili stručni radnik zavoda udomitelja informira zainteresirane o udomiteljstvu, surađuje s relevantnim organizacijama, udrugama i drugim ustanovama, određuje prioritete za udomiteljstvo, provodi osnovno osposobljavanje udomitelja i godišnju edukaciju udomitelja, pruža stručnu potporu udomitelju, vodi računa o popunjenosti kapaciteta, sudjeluje u procjeni potreba korisnika, izboru i pripremi udomitelja, praćenju usluge smještaja, surađuje s mobilnim timovima stručnih radnika domova socijalne skrbi i drugih registriranih pružatelja socijalnih usluga, organizira dežurni telefon i superviziju udomitelja.⁵⁴

5.2. PRAVA I OBVEZE UDOMITELJA

Udomitelj ima pravo na osobni dignitet i privatnost, biti upoznat sa svim podacima o korisniku, sudjelovati u izradi individualnog plana promjene i poznavati ciljeve plana, ima pravo na sigurnost vlastite obitelji, stručnu pomoć pri prijmu i odlasku korisnika, biti informiran o svim postupcima vezanim uz svoju ulogu, potporu kroz redovitu superviziju i grupe podrške, osposobljavanje i edukacije organizirane od strane zavoda ili drugih pružatelja usluga, te ostale metode podrške za korisnike uključuju brzu intervenciju stručnjaka.⁵⁵

Osim gore navedenih prava udomitelja, isti imaju i obveze prema korisnicima i nadležnim institucijama. Udomitelj i udomiteljska obitelj pružaju korisnicima smještaj, brinu se za njihovu prehranu, odjeću, higijenu, zdravstvenu skrb, nadziru ih, podržavaju u obrazovanju,

⁵² Čl. 44. ZoU.

⁵³ Čl. 45. ZoU.

⁵⁴ Čl. 46. ZoU.

⁵⁵ Čl. 49. ZoU.

organiziraju njihovo slobodno vrijeme te im osiguravaju prijevoz i druge usluge prema njihovim potrebama. Udomitelj ima obvezu pripremiti obitelj za dolazak korisnika uz podršku ustanova socijalne skrbi te sudjelovati u izradi i provedbi individualnog plana prilagodbe, pomoći korisniku u prilagodbi, omogućiti korištenje usluga prema individualnom planu, pravilno njegovati korisnika, skrbiti za njegovo zdravlje i obrazovanje, štiti dostojanstvo i privatnost korisnika, pripremati ga za povratak u obitelj, za posvojenje, samostalan život ili drugi smještaj, surađivati s timom stručnjaka, omogućiti i poticati kontakte s obitelji, sudjelovati u godišnjim edukacijama, te voditi evidenciju i dokumentaciju o bitnim životnim aspektima korisnika i redovno izvještavati zavod korisnika.⁵⁶

Osim općih obveza udomitelj djeteta ima i posebne obveze odnosno dijete mora pravilno njegovati, odgajati i osigurati primjeren smještaj, prehranu, odjeću i obuću, brinuti se o zdravlju djeteta, osigurati školske i osobne potrepštine, primjerene igračke i opremu, poticati dijete na učenje i rad, pomoći mu u stjecanju profesionalnog zvanja, podržati oblikovanje identiteta i razvoj sposobnosti, organizirati slobodno vrijeme, uključivati dijete u lokalnu zajednicu, omogućiti kontakte s biološkom obitelji, voditi dnevnik važnih događaja i dokumentirati ih vizualnim zapisima, te sva važna pitanja oko brige i odgoja djeteta uređivati sporazumno s roditeljima ili skrbnikom, zavodom korisnika i udomitelja i pružateljem drugih usluga, dok je udomitelj odrasle osobe obavezan osigurati zadovoljavanje svakodnevnih i posebnih potreba korisnika, poticati usvajanje vještina za samostalno zbrinjavanje. Također, treba organizirati radne, rekreativne i kulturne aktivnosti, uključujući ih u lokalnu zajednicu prema njihovim interesima i mogućnostima te poticati kontakte s obitelji, rodbinom i prijateljima. Sva važna pitanja oko brige za korisnika trebaju se rješavati sporazumno s korisnikom, institucijom koja pruža usluge, udomiteljem, drugim pružateljima usluga te članovima obitelji korisnika kad god je to moguće.⁵⁷

⁵⁶ Čl. 50. ZoU.

⁵⁷ Čl. 51. i Čl. 52. ZoU.

5.3. PRAVA I OBVEZE KORISNIKA UDOMITELJSTVA

Dijete smješteno kod udomitelja ima pravo biti informirano o svim fazama smještaja kod udomitelja, sudjelovati u donošenju odluka, imati kontinuitet u odgoju uz poštovanje etničkog, vjerskog, kulturnog ili jezičnog podrijetla, primati kontinuiranu pomoć i potporu, razvijati privrženost s udomiteljima, dobiti odgoj, obrazovanje i profesionalno usmjerenje, koristiti usluge i programe potpore, imati kontinuiranu skrb, poštovanje i podršku u razvijanju identiteta, imati pravo na privatnost i pristup o obiteljskim informacijama, poštovanje dostojanstva i sigurnosti, održavati kontakte s vlastitom obitelji, biti informirano i pripremljeno na prestanak smještaja, te podnijeti pritužbu zavodu korisnika ili udomitelja, na koju zavod mora odgovoriti u roku od 15 dana i poduzeti potrebne mjere; centar udomitelja može organizirati Vijeće udomljene djece i mladih za promicanje njihovih interesa i prava.⁵⁸

Odrasla osoba smještena kod udomitelja ima pravo biti informirana o svim fazama smještaja, sudjelovati u donošenju osobnih odluka i odluka o suživotu, imati pristup uslugama i programima potpore, ima pravo na neprekidnu brigu i poštovanje dostojanstva, biti zaštićena od nasilja i zlostavljanja, imati privatnost i pristup osobnoj dokumentaciji, održavati kontakte s obitelji i njoj važnim osobama, te podnijeti pritužbu zavodu korisnika ili udomitelja, na koju zavod mora odgovoriti u roku od 15 dana; centar udomitelja također potiče organiziranje sastanaka odraslih korisnika radi poticanja njihovih interesa i prava na integraciju u zajednicu. Osim navedenih prava odrasla osoba koja je smještena u udomiteljsku obitelj obvezna je aktivno sudjelovati u ostvarivanju ciljeva individualnog plana promjene, poštivati pravila obiteljskog života i pravila ponašanja u udomiteljskoj obitelji, te rješavati probleme u odnosima sa udomiteljem sporazumno i uz podršku zavoda korisnika.⁵⁹

⁵⁸ Čl. 53. ZoU.

⁵⁹ Čl. 54. i Čl. 55. ZoU.

6. NAGRADE I PRIZNANJA

Ministar dodjeljuje godišnje nagrade udomiteljima za izvanredne postignuća u poticanju i obavljanju udomiteljstva, pri čemu Povjerenstvo, koje osniva ministar, prikuplja inicijative o kandidatima putem javnog poziva na mrežnim stranicama Ministarstva, a nagrade se dodjeljuju u obliku povelje i novčanog iznosa. Zavodi također mogu dodjeljivati priznanja u obliku povelje za svakih pet godina pružanja usluga udomiteljstva. Postupak dodjele, kriteriji, iznos nagrade i sastav Povjerenstva regulirani su Pravilnikom o dodjeli nagrade udomiteljima kojeg propisuje ministar.⁶⁰

Nagrada kojom se odaje priznanje udomiteljima za izniman doprinos udomiteljstvu dodjeljuje se svakog svibnja, u povodu obilježavanja Međunarodnog dana obitelji. Nagradu dodjeljuje ministar nadležan za socijalnu skrb na prijedlog Povjerenstva. Može biti godišnja nagrada ili nagrada za životno djelo, s mogućnošću dodjele do četiri godišnje nagrade i jedne nagrade za životno djelo ili ukupno pet godišnjih nagrada. Prijedlozi za dodjelu nagrada podnose se na posebnim obrascima uz potrebnu dokumentaciju navedenu u javnom pozivu. Ti prilozi mogu doći od raznih subjekata kao što su zavod, udruge koje se bave udomiteljstvom, vijeća udomljene djece i mladeži, pa čak i korisnici udomitelja i drugi zainteresirani pojedinci.⁶¹

Godišnja nagrada dodjeljuje se udomiteljima koji nisu prethodni dobitnici nagrade, za iznimne uspjehe u promicanju i obavljanju nesrodničkog udomiteljstva te osiguravanje stabilnog i poticajnog okruženja za korisnike. Pri tome se uzima u obzir prikaz udomitelja iz različitih jedinica područne (regionalne) samouprave. S druge strane, Nagrada za životno djelo dodjeljuje se kao priznanje za značajan doprinos s minimalno 20 godina provedenih u udomiteljstvu.⁶²

Povelja je ukrašena raskošnim obrubom od zlatnog pletera i ponosno ističe grb Republike Hrvatske. Na njoj je natpis "Republika Hrvatska" i detalji ili "Godišnja nagrada udomiteljima za iznimne uspjehe u promicanju i obavljanju udomiteljstva" ili "Nagrada za životno djelo udomitelju za iznimne uspjehe postignute u promicanju i obavljanju udomiteljstvo." Osim toga, sadrži osobno ime primatelja ispisano zlatnim slovima, zajedno s datumom darivanja,

⁶⁰ Čl. 56. ZoU.

⁶¹ Čl. 3-6. Pravilnik o dodjeli nagrade.

⁶² Čl. 9. i Čl. 10.. Pravilnik o dodjeli nagrade.

osobno ime i potpis ministra te pečat Ministarstva, pri čemu visina Godišnje nagrade iznosi 663,00 eura, a visina Nagrade za životno djelo 1325,00 eura.⁶³

Slika 6. Godišnja nagrada za iznimne uspjehe ostvarene u promicanju i obavljanju udomiteljstva

Izvor: Godišnja nagrada za iznimne uspjehe u obavljanju i promicanju udomiteljstva 2023. – Forum za kvalitetno udomiteljstvo djece (udomiteljzadjecu.hr)

Hrvatski sabor je na sjednici 31. ožujka 2023. donio Odluku o proglašenju 31. svibnja „Nacionalnim danom udomiteljstva“.⁶⁴

⁶³ Čl. 12. i Čl. 13.. Pravilnik o dodjeli nagrade.

⁶⁴ Odluka o proglašenju »Nacionalnog dana udomiteljstva« ((Narodne novine, br. 38/2023).

7. PRESTANAK UDOMITELJSTVA

Udomiteljstvo prestaje istekom roka rješenja o dozvoli za obavljanje udomiteljstva, smrću udomitelja, na zahtjev udomitelja, prestankom ispunjavanja uvjeta za obavljanje udomiteljstva, djelovanjem protiv interesa korisnika, neispunjavanjem obveza prema korisniku, neprihvatanjem korisnika bez opravdanih razloga, prestankom potrebe za smještajem u srodničkoj obitelji, ili rješenjem inspektora ili višeg inspektora socijalne skrbi o zabrani obavljanja udomiteljstva.

O prestanku dozvole za obavljanje udomiteljstva zavod za socijalni rad odlučuje rješenjem.⁶⁵

8. PROBLEMI UDOMITELJSTVA U RH

Sam čin smještaja pojedinca u udomiteljsku obitelj smatra se jednom od značajnih socijalnih usluga, što su pokazala razna istraživanja o štetnosti institucionalnog boravka na pravo djeteta na obitelj ili pravo odrasle osobe na život u zajednici. Zakon o socijalnoj skrbi dopušta da djeca mlađa od sedam godina budu smještena u dugotrajno udomiteljstvo, dok djeca mogu boraviti u domu socijalne skrbi maksimalno šest mjeseci, u iznimnim slučajevima jednu godinu. Oni jasno ističu prednosti koje dijete dobiva kroz ovaj oblik skrbi. Donošenjem Zakona o udomiteljstvu, koji je na snazi od 1. siječnja 2019.g., udomiteljstvo je postalo zanimanje. To uključuje standardno udomiteljstvo i specijalizirano udomiteljstvo — za najizazovnije kategorije djece — uz odgovarajuću naknadu za rad udomitelja.

Standardno udomiteljstvo pruža mogućnost tradicionalnim udomiteljima koji nisu zaposleni da, uz naknadu za rad, dobiju i osiguranje doprinosa za mirovinsko i zdravstveno osiguranje, dok se specijalizirano udomiteljstvo kao zanimanje prvi put propisuje za djecu koja zahtijevaju najviši stupanj podrške, obavljajući ga stručnjaci s iskustvom u radu.

Zakonom o udomiteljstvu su propisane posebne obveze stručne podrške udomiteljskim obiteljima koje osiguravaju domovi socijalne skrbi i centri za pružanje usluga u zajednici u suradnji s zavodima za socijalni rad, uključujući pružanje pomoći i potpore, organiziranje

⁶⁵ Čl. 40. ZoU.

edukacija, informiranje javnosti, savjetovanje, organizaciju mobilnih timova te sudjelovanje u pripremanju djeteta za povratak u obitelj, a mogu ih pružati i organizacije civilnog društva, vjerske zajednice i druge fizičke i pravne osobe.

Čak i uz bolji zakonski okvir, očekivani ciljevi nisu ispunjeni u području udomiteljstva gdje je planirano povećati broj udomiteljskih obitelji i potaknuti napore za deinstitucionalizaciju i preventivne mjere protiv institucionalizacije djece.⁶⁶

U Nacionalnom planu razvoja socijalnih usluga za razdoblje od 2021. do 2027.g. Ministarstva rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike navedeno je da je u razdoblju od siječnja 2019. do travnja 2021. izabrano 193 udomitelja za obavljanje standardnog udomiteljstva kao zanimanja, od čega samo 37 za djecu. U odnosu na procijenjene potrebe za takvom vrstom udomiteljstva, realizirano je samo 14,68 % za djecu, odnosno 44,83 % za odrasle i starije osobe.

Specijaliziranih udomitelja za djecu nažalost za sada nema, a povećanje broja udomiteljskih obitelji glavni je izazov u daljnjem unapređenju udomiteljstva kao potpore procesu deinstitucionalizacije i prevencije institucionalizacije djece.

Širenje udomiteljstva u Hrvatskoj je neravnomjerno; dob i obrazovni sastav udomitelja nisu povoljni. Više od polovice registriranih udomitelja starije je od 55 godina, dok ih trećina ima samo osnovnu školu ili čak i manje.

Broj novih udomiteljskih obitelji posljednjih se godina stalno smanjuje, posebice onih mlađih i obrazovnijih.

Demografski trend iseljavanja mladih i obitelji bacio je sjenu na sferu udomiteljstva.

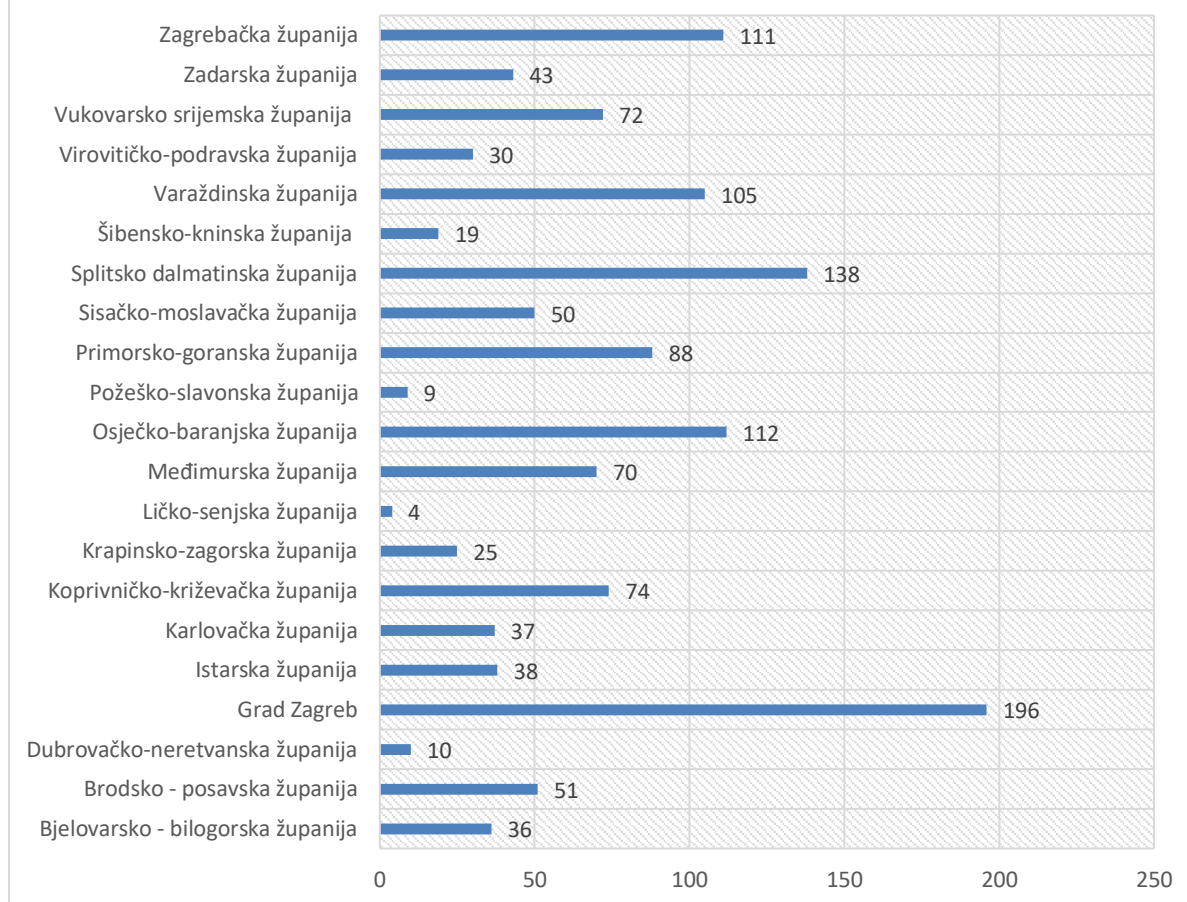
Trenutno je u Hrvatskoj registrirano ukupno 2618 udomiteljskih obitelji. To uključuje 1300 obitelji za odrasle i 1318 za djecu.

Iako je u Republici Hrvatskoj evidentirano ukupno 1318 udomiteljskih obitelji za djecu u kojima je smješteno 2239 djece, još uvijek broj udomiteljskih obitelji nije dostatan s obzirom na 827 djece koja i nadalje žive u instituciji.⁶⁷

⁶⁶ [Nacionalni plan razvoja socijalnih usluga za razdoblje od 2021. do 2027. godine.pdf \(gov.hr\)](#), pristupljeno 23.05.2024., u nastavku Nacionalni plan razvoja.

⁶⁷ Nacionalni plan razvoja.

BROJ UDOMITELJA ZA DJECU - PRIKAZ PO ŽUPANIJAMA

Slika 7. Broj udomiteljskih obitelji za djecu po županijama

Izvor: Nacionalni plan razvoja socijalnih usluga za razdoblje od 2021. do 2027. godine.pdf (gov.hr)

Prema izvješčaju pravobraniteljice za djecu Helence Pirnat Dragičević, dipl. iur., za 2023. godinu koji pruža pregled djelovanja ureda pravobranitelja za djecu tijekom 2023. godine, a koji govori o trenutnom stanju prava djece u Hrvatskoj, a čija uloga je na općoj razini pratiti rad nadležnih tijela, uočavati i ukazivati na teškoće i prepreke u zaštiti i ostvarivanju prava djece te pozivati na sustavno rješavanje problema, tijekom 2023. Ured pravobranitelja za djecu zaprimio je 2 183 nove prijave, pritužbe, upita i zahtjeva u vezi povreda pojedinačnih prava djece, od čega najviše prijava za povrede osobnih prava djece od kojih su se u manjem broju, odnosno tri prijave odnosile su se na udomiteljstvo.

Pravobraniteljica za djecu naglašava da roditelji imaju prava i dužnosti kojima trebaju osigurati dobrobit i najbolji interes djeteta. Međutim, ukoliko se ustanovi da je djetetova dobrobit narušena unutar obiteljskog okruženja, država je obvezna intervenirati kako bi zaštitila dijete. Ova intervencija se provodi putem propisanih zakonskih postupaka.

Kada preventivne mjere nisu dovoljne, stručni djelatnici Hrvatskog zavoda za socijalni rad provode temeljitu procjenu situacije. Na temelju ove procjene, potrebno je osigurati alternativne oblike skrbi koji odgovaraju specifičnim potrebama djeteta. Ovi oblici skrbi trebaju pružiti odgovarajuću pomoć i podršku ne samo djetetu, već i roditeljima, kako bi se postigla sveobuhvatna i trajna dobrobit djeteta.

Ovaj pristup naglašava važnost suradnje i individualiziranih rješenja u zaštiti prava i interesa djece, ističući odgovornost države u situacijama kada obitelj nije u mogućnosti sama osigurati optimalne uvjete za razvoj i dobrobit djeteta.⁶⁸

Pravobraniteljica za djecu ističe kako, sukladno Konvenciji o pravima djeteta i Zakonu o socijalnoj skrbi, prioritet se daje smještaju u udomiteljsku obitelj, posebno djece mlađe od sedam godina, ali zbog nedostatka udomiteljskih obitelji i specijaliziranih udomitelja, kao i nedovoljno razvijenih izvaninstitucijskih oblika smještaja, dječji domovi su najčešći oblik alternativne skrbi. Iako je za djecu koja ne mogu ostati u biološkoj obitelji potrebna obiteljska skrb, za djecu s izraženim teškoćama skrb u ustanovi može biti bolji izbor zbog dostupnosti specifičnih usluga, no problem predstavlja nedostatak mjesta u ustanovama i udomiteljskim obiteljima, zbog čega mnoga djeca ostaju u ugrožavajućim uvjetima, a kršenje djetetovih prava događa se i kada Područni uredi Hrvatskog zavoda za socijalni rad ne mogu pronaći adekvatan smještaj za djecu izloženu ugrozi u vlastitoj obitelji, kao i pri prekobrojnem smještaju u ustanove ili udomiteljske obitelji gdje je zbog prostornih kapaciteta i nedostatka stručnog kadra otežano osigurati primjerenu skrb.⁶⁹

Mnogi problemi prisutni su već godinama u sustavu zaštite djece bez odgovarajuće roditeljske skrbi, uključujući nedostatne kapacitete u udomiteljskim obiteljima i ustanovama, velik broj zahtjeva za smještajem djece, neravnomjernu teritorijalnu zastupljenost udomiteljskih obitelji, manjak udomiteljskih obitelji u gradovima, nedostatak specijaliziranih udomitelja osposobljenih za pružanje skrbi djeci s poremećajima u ponašanju i djeci sa specifičnim tjelesnim ili mentalnim poteškoćama, nedovoljan broj udomiteljskih obitelji za smještaj djece

⁶⁸ [Izvjescje-PZD-za-2023.final .pdf](#) pristupljeno 27.05.2024.

⁶⁹ [Izvjescje-PZD-za-2023.final .pdf](#) pristupljeno 27.05.2024.

do treće godine života, teškoće vezane uz starosnu dob i nižu obrazovnu strukturu udomitelja, nedovoljnu pomoć i potporu udomiteljima, djeci i biološkim obiteljima, nedovoljnu edukaciju udomitelja i stručnih djelatnika, neujednačenu kvalitetu usluga koje pružaju udomiteljske obitelji te nedovoljan nadzor nad skrbi koju pružaju udomitelji.

Iz perspektive Ureda pravobraniteljice za djecu, nedostatni smještajni kapaciteti samo su dio problema s kojim se u sustavu socijalne skrbi susreću svi dionici udomiteljstva. Sporan je i adekvatan smještaj djetetovim potrebama, kao i kvaliteta usluga dostupnih djeci u alternativnoj skrbi, što je povezano s nedovoljnim brojem stručnih djelatnika u ustanovama i zavodu, neravnomjernom dostupnosti socijalnih usluga svoj djeci i neujednačenim postupanjem djelatnika ustanova, jer se smještaj djece određuje isključivo po kriteriju raspoloživih mjesta umjesto na temelju stručne i sveobuhvatne procjene djetetovih potreba, što onemogućuje pružatelju usluga da adekvatno odgovori na te potrebe.

PU Hrvatskih zavoda za socijalni rad često upućuju zahtjeve za prijem djece sa poteškoćama i problemima u ponašanju u ustanove za djecu bez adekvatne roditeljske skrbi koje nemaju stručne, kadrovske ni prostorne kapacitete za zbrinjavanje te djece. U situacijama kada je neophodno smjestiti više djece iz iste obitelji, najčešće dolazi do razdvajanja djece, a zbog nedostatka udomitelja smještaj se osigurava prema slobodnom mjestu, nezavisno od karakteristika i potreba djeteta, pri čemu se "uparivanje" djeteta i udomitelja ne provodi iako je ono ključno za osiguranje smještaja u skladu sa djetetovim potrebama i za izradu odgovarajućeg individualnog plana promjena za dijete kako bi se omogućili pozitivni ishodi te spriječio prekid udomiteljske skrbi. Ovo potvrđuje i podatak da je u 2023. godini iz udomiteljskih obitelji u ustanove premješteno 53 djece, te se zaključuje da postoji velika potreba za smještanjem djeve u ustanove ili udomiteljske obitelji jer ostanak djece u neadekvatnim obiteljima, predstavlja ozbiljan rizik.

Iako Ministarstvo radi na poboljšanju kadrovskih, organizacijskih i normativnih uvjeta, u skladu sa preporukama UN-ovog Odbora za prava djeteta, navedeno nije dovoljno, a rezultati će zbog dugogodišnje zapuštenosti sustava biti vidljivi tek kroz narednih nekoliko godina.⁷⁰

U izvješću pravobraniteljica za djecu ističe da se na dan 31. prosinca 2023. godine, u ustanovama za skrb o djeci bez odgovarajuće roditeljske skrbi nalazilo 272 djece mlađe od sedam godina, od kojih 109 mlađe od tri godine; 209 djece bilo je na smještaju, dok je 63 djece bilo u organiziranom stanovanju, što predstavlja 44,4 % djece u dobi do sedam godina

⁷⁰ [Izvjescje-PZD-za-2023.final .pdf](#) pristupljeno 28.05.2024.

na smještaju u institucijama, unatoč Zakonu o socijalnoj skrbi koji prednost daje smještaju u udomiteljske obitelji. Tijekom 2023. godine, 53 djece premješteno je iz udomiteljskih obitelji u domove zbog nemogućnosti udomitelja da odgovore na složene potrebe djece ili zbog poteškoća s biološkim roditeljima. Ukupni broj djece bez odgovarajuće roditeljske skrbi na smještaju i u organiziranom stanovanju u ustanovama porastao je za 14 % u odnosu na 2022. godinu, a dvostruko je veći broj djece na smještaju nego u organiziranom stanovanju. Najviše djece stiglo je iz bioloških obitelji, a velik broj djece u ustanovama uključen je u psihosocijalni tretman i savjetovanje, uključujući i psihološko-psihijatrijski tretman. Tijekom 2023. godine posvojeno je 32 djece iz ustanova, dok se u ustanovama još uvijek nalazi 156 djece s pretpostavkama za posvojenje. Problem pronalaska udomiteljskih obitelji i prekida udomiteljske skrbi zbog izraženih teškoća i dalje je značajan, što rezultira ponovnim smještajem djece u ustanove.

9. PRIJEDLOZI ZA UNAPRJEĐENJE UDOMITELJSTVA

Pravobraniteljica za djecu ističe niz prijedloga za poboljšanje sustava skrbi o djeci bez odgovarajuće roditeljske skrbi koji uključuju sustavno poticanje i promociju udomiteljstva, standardizaciju edukacije i podrške udomiteljima, razvoj specijaliziranog udomiteljstva, povećanje smještajnih kapaciteta, zapošljavanje dodatnih stručnjaka u sustavu socijalne skrbi, unaprjeđenje kvalitete usluga, pružanje kontinuirane stručne pomoći obiteljima, te informiranje javnosti o zakonskim promjenama.

10. ZAKLJUČAK

Udomiteljstvo kao oblik socijalne skrbi ima ključnu ulogu u osiguravanju adekvatne brige i podrške najranjivijim članovima društva u Republici Hrvatskoj. Kroz analizu različitih vrsta udomiteljstva, uvjeta za obavljanje ove djelatnosti, te procesa i prava sudionika, ovaj rad je pružio sveobuhvatan pregled trenutnog stanja udomiteljstva. Prikazano je da, iako je zakonodavni okvir relativno dobro postavljen, praksa udomiteljstva se suočava s mnogim izazovima koji ometaju postizanje optimalnih rezultata.

Jedan od glavnih problema je nedostatak udomiteljskih obitelji, posebice specijaliziranih udomitelja, što dovodi do toga da mnoge djece ostaju u institucijama unatoč zakonodavnim smjernicama koje daju prednost obiteljskom smještaju. Dodatno, demografski trendovi, poput starenja populacije udomitelja i iseljavanja mladih, dodatno kompliciraju situaciju. Također, nejednaka raspodjela udomiteljskih obitelji po županijama i nedovoljna edukacija i podrška udomiteljima su ključni problemi koji zahtijevaju hitnu intervenciju.

Cilj rada bio je analizirati postojeće stanje i ponuditi konkretne prijedloge za unapređenje udomiteljstva. Preporuke uključuju poboljšanje promocije udomiteljstva, standardizaciju edukacije i podrške udomiteljima, razvoj specijaliziranog udomiteljstva, povećanje smještajnih kapaciteta, zapošljavanje dodatnih stručnjaka u sustavu socijalne skrbi te kontinuiranu stručnu pomoć udomiteljima i obiteljima. Ove mjere, ako se pravilno implementiraju, mogle bi značajno poboljšati kvalitetu života korisnika udomiteljstva i osigurati da svaki korisnik dobije skrb u poticajnom i pozitivnom obiteljskom okruženju. Kroz analizu i predložene mjere, rad doprinosi boljem razumijevanju izazova udomiteljstva i nudi konkretne korake za njegovo unapređenje.

Tema udomiteljstva je izuzetno značajna, jer se bavi potrebama najosjetljivijih članova društva. Iako postoje mnogi izazovi, vjerujem da su predložene mjere za poboljšanje udomiteljstva realne i ostvarive uz odgovarajuću podršku i resurse. Kroz ovaj rad, naglašena je potreba za kolektivnim naporima svih dionika, od državnih institucija do civilnog društva, kako bi se osigurala najbolja moguća skrb za korisnike udomiteljstva. Važno je kontinuirano pratiti i evaluirati implementaciju ovih mjera te se prilagođavati novim izazovima kako bi sustav udomiteljstva bio učinkovit i održiv.

LITERATURA

1. Hrabar Dubavka, et al., Obiteljsko pravo, Zagreb, rujan 2021.
2. Zakon o udomiteljstvu (Narodne novine, br. 115/18, 18/22).
3. Zakon o socijalnoj skrbi (Narodne Novine br. 18/22, 46/22, 119/22, 71/23, 156/23).
4. Pravilnik o stambenim uvjetima za obavljanje udomiteljstva (Narodne novine, br. 46/19).
5. Pravilnik o načinu i postupku obiteljske procjene za obavljanje udomiteljstva (Narodne novine, br. 46/19).
6. Pravilnik o načinu i trajanju osposobljavanja i dodatnog usavršavanja udomitelja (Narodne novine, br. 63/19).
7. Pravilnik o sadržaju i načinu vođenja Registra udomitelja i registra smještenih korisnika te sadržaju obrasca za izvještavanje (Narodne Novine br. 69/2019).
8. Pravilnik o dodjeli nagrade udomiteljima (Narodne novine, br. 46/19).
9. [Ministarstvo rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike - Udomiteljstvo \(gov.hr\)](#) pristupljeno: 02.05.2024.
10. [Udomiteljstvo \(socs krb.hr\)](#) pristupljeno: 18.05.2024.
11. Odluka o visini opskrbnine za potrebe korisnika (Narodne novine, br. 27/2022).
12. Odluka o visini naknade za rad udomitelja (Narodne novine, br. 27/2022, 24/2023).
13. Odluka o osnovici za izračun iznosa naknade za rad udomitelja i iznosa opskrbnine za 2024. godinu (Narodne novine, br. 158/2023).
14. Odluka o kriterijima i visini naknade za smanjenje utjecaja porasta cijena energenata na udomitelje (Narodne Novine br. 45/2024).
15. Odluka o proglašenju »Nacionalnog dana udomiteljstva« (Narodne novine, br. 38/2023).
16. [Nacionalni plan razvoja socijalnih usluga za razdoblje od 2021. do 2027. godine.pdf \(gov.hr\), pristupljeno 23.05.2024., u nastavku Nacionalni plan razvoja.](#)
17. [Izvjescje-PZD-za-2023.final .pdf pristupljeno 27.05.2024.](#)

PRILOZI

Slika 1. Zahtjev za izdavanje dozvole za obavljanje udomiteljstva	12
Slika 2. Zahtjev za izdavanje dozvole za obavljanje udomiteljstva	13
Slika 3. Zahtjev za izdavanje dozvole za obavljanje udomiteljstva	14
Slika 4. Obrazac 1.1. Obrazac za izvještavanje za korisnika – dijete	30
Slika 5. Obrazac 1.2. Obrazac za izvještavanje za korisnika – odraslu osobu	31
Slika 6. Godišnja nagrada za iznimne uspjehe ostvarene u promicanju i obavljanju udomiteljstva	37
Slika 7. Broj udomiteljskih obitelji za djecu po županijama	40